

Tekninen lupajaos

Aika 29.08.2023 klo 17:00 -

Paikka Kokoushuone 1

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 48	Kokouksen avaaminen, laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 49	Pöytäkirjantarkastajat	5
§ 50	Esityslistan hyväksyminen	6
§ 51	Suunnittelutarvepäätos kiinteistölle 535-401-1-31	7
§ 52	Suunnittelutarveratkaisu Niittynevan aurinkovoimala	11
§ 53	Toimenpidelupa 2023/533 Niittynevan aurinkovoimala	23
§ 54	Suunnittelutarveratkaisu Hituran aurinkovoimala, alue A	25
§ 55	Suunnittelutarveratkaisu Hituran aurinkovoimala, alue B-1	47
§ 56	Viranhaltijapäätökset	68
§ 57	Tiedoksiantoasiat	70
§ 58	Muut asiat	70

Osallistujat

	Nimi	Klo	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Palola Jussi	17:00 - 18.39	puheenjohtaja	
	Leinonen Sirpa	17:00 - 18.39	1. vpj.	puheenj. § 51 ajan
	Rajamäki Hannu	17:00 - 18.39	jäsen	
	Oja Ritva	17:00 - 18.39	jäsen	
	Sarjanoja Tuomas	17:00 - 18.39	jäsen	
	Helander Elisa	17:00 - 18.39	varajäsen	Kumpulaisen varaj.
	Ojala Ari	17:00 - 18.39	esittelijä	
	Päkkilä Emma	17:00 - 18.39	esittelijä	
	Aksila Raija	17:00 - 18.39	pöytäkirjanpitäjä	
	Korkiakoski Urpo	17:00 - 18.39	kh edustaja	
Poissa	Kukkola Jukka Kumpulainen Tuovi Karikumpu Päivi Niinikoski Eija-Riitta Suni Hilikka		2. vpj. jäsen kaupunginjohtaja kh pj. kh 1. vpj.	

Allekirjoitukset

Jussi Palola
puheenjohtaja

Sirpa Leinonen
puheenjohtaja § 51

Raija Aksila
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

48 - 58

Pöytäkirjan tarkastus

Ritva Oja

Hannu Rajamäki

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	3
------------------	------------	---	---

Pöytäkirja yleisesti nähtävillä Kirjaamossa ja kaupungin verkkosivuilla 31.08.2023

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	4
------------------	------------	---	---

Tekninen lupajaos	§ 48	29.08.2023
-------------------	------	------------

Kokouksen avaaminen, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Teklupaj 29.08.2023 § 48

Toimielin on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on saapuvilla. Puheenjohtaja avaa kokouksen ja toteaa läsnäolijat sekä kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Päätös

Kokous todettiin laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	5
------------------	------------	---	---

Tekninen lupajaos	§ 49	29.08.2023
-------------------	------	------------

Pöytäkirjantarkastajat

Teklupaj 29.08.2023 § 49

Kokoukselle valitaan kaksi pöytäkirjantarkastajaa.
Pöytäkirjantarkastajat toimivat tarvittaessa ääntenlaskijoina.

Päätös

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Ritva Oja ja Hannu Rajamäki.

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	6
------------------	------------	---	---

Tekninen lupajaos	§ 50	29.08.2023
-------------------	------	------------

Esityslistan hyväksyminen

Teklupaj 29.08.2023 § 50

Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätösesitys

Päätetään hyväksyä esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös

Esityslista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

Suunnittelutarvepäättös kiinteistölle 535-401-1-31

Teklupaj 29.08.2023 § 51

94/10.03.00.03/2023

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [] Ei []

Liite: karttaote, asemapiirros rakennuspaikasta, kaavoittajan lausunto

Oheismateriaali: Suunnittelutarveratkaisuhakemus, kauppakirja, naapurin kuuleminen, ei julkisia JulKL 7 §

Valmistelija

Vt. rakennustarkastaja Ojala Ari p. 040 344 7250

Asia Asuin- ja talousrakennuksen rakentaminen

Hakija

Rakennuspaikka

Kylä

Haikara

Koko tila/määräala

Määräala

Kiinteistötunnus

535-401-1-31

Pinta-ala

n. 10 000 m²

Hanke Asuin- ja talousrakennuksen rakentaminen.

Rakennuspaikan sijainti

Rakennuspaikka sijaitsee Nivalan Saariperällä n. 5 km:n etäisyydellä Nivalan keskustasta.

Naapurien kuuleminen

Kuulemisesta säädetään MRL:n 173 §:ssä ja MRA:n 86 §:ssä. Ennen asian ratkaisemista on naapureille ja muille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa, varattava tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen.

Hakijat ovat kuulleet yhtä (1) rajanaapuria.

Huomautukset

Rajanaapurilla ei ole huomauttamista kyseisen rakennushankkeen johdosta.

Lausunnot

Hankkeesta on pyydetty kaavoittajan ja vesilaitoksen lausunto.

Kaavoittaja on puoltanut hakemusta ja lausunut 11.8.2023 seuraavaa:

"Suunnitteilla oleva rakennushanke sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaalle Kalajokilaakson viljelymaisema-alueella. Rakennuspaikka sijoittuu metsään ja tukeutuu olemassa olevaan yksityistiehen. Uutta tietä tulee rakennettavaksi nykyisen tien jatkeeksi n. 250 m. Alueella on olemassa olevaa asutusta ennestään, mutta rakennukset sijoittuvat etäälle toisistaan."

Hankkeen vaikutukset maisemaan ja naapureihin

Rakennuspaikka on n. 10 000 m² suuruinen määräala Nivalan Saariperällä osoitteessa Nuoliojantie 20. Rakennuspaikkaa lähin koulu on Haikaran alakoulu, jonne on matkaa n. 3 km. Lähinaapuri sijaitsee n. 200 metrin päässä.

Kaavoitustilanne

Rakennuspaikalla ei ole voimassa olevaa asema- tai yleiskaavaa.

Hankkeen vaikutukset

Vaikutukset kaavoitukselle ja alueiden käytön muulle järjestämiselle

Hankkeella ei ole vaikutuksia kaavoitukselle tai alueiden muulle käytölle.

Maisemalliset vaikutukset ja vaikutukset luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilymiseen.

Paikka sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla kulttuurimaisema-alueella. Sigma-konsulttien laatimassa kulttuurimaisema-alueen yleissuunnitelmassa rakennuspaikka sijaitsee M1-alueella. M1-merkinnällä on osoitettu ne kylärakenteesta erilliset alueet, joilla maa- ja metsätalouteen liittyvä täydennysrakentaminen sekä enintään kaksiasuntoisten asuinrakennusten sijoittaminen on sallittua. Rakennuspaikan minimikooksi suositellaan 10 000 m².

Vaikutukset yhdyskuntakehitykselle

Rakennuspaikka on lähellä olemassa olevaa tietä, alakoulu turvallisen matkan päässä ja liittymät ovat lähietäisyydellä. Jätevedet käsitellään kiinteistökohtaisella jätevesijärjestelmällä.

Ratkaisuvalta

Maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n 5 momentin mukaan rakennusluvan myöntämiselle säädettyjen edellytysten olemassaolon suunnittelutarvealueella ratkaisee rakennuslupamenettelyn yhteydessä tai erillisessä menettelyssä kunnan päättämä viranomainen.

Nivalan kaupungin hallintosäännön mukaan tekninen lupajaos päättää rakennusluvan edellytyksistä suunnittelutarvealueella.

Sovelletut oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n mukaan suunnittelutarvealueella tarkoitetaan aluetta, jonka käyttöön liittyvien tarpeiden tyydyttämiseksi on syytä ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin, kuten teiden, vesijohdon tai viemärin rakentamiseen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n 1 momentin mukaan sen lisäksi mitä rakennusluvan edellytyksistä muutoin säädetään, rakennusluvan myöntäminen 16 §:ssä tarkoitetulla suunnittelutarvealueella, jolle ei ole hyväksytty asemakaavaa, edellyttää, että rakentaminen 1) ei aiheuta haittaa kaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle; 2) ei aiheuta haitallista yhdyskuntakehitystä; ja 3) on sopivaa maisemalliselta kannalta eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista.

Peltoalueilla rakentaminen tulee sijoittaa mahdollisuuksien mukaan olemassa olevien pihapiirien ja metsäsaarekkeiden tuntumaan.

Rakentamisessa on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä rakennuspaikan luonnonmukaisuus sekä säästettävä arvokkaita kasvillisuuden reunavyöhykkeitä, luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä kuten siirtolohkareita, kauniita yksittäispuita, jne.

Esittelijä

Vt. rakennustarkastaja Ojala Ari

Päätösesitys

Tekninen lupajaos suostuu hakemukseen, koska vireillä oleva hanke ei aiheuta haittaa kaavoitukselle tai alueiden muulle järjestämiselle, ei aiheuta haitallista yhdyskuntakehitystä ja on sopivaa maisemalliselta kannalta eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista.

Rakentaminen ei myöskään johda vaikutukseltaan merkittävään rakentamiseen.

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	10
------------------	------------	---	----

Tekninen lupajaos	§ 51	29.08.2023
-------------------	------	------------

Suunnittelutarvepäättös on voimassa kaksi (2) vuotta päätöksen voimaantulosta.

Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen 31.8.2023

Hakijan on suoritettava 25.5.2016 voimaan tulleen taksan 14 §:n 3.kohdan mukainen maksu, joka on 400 euroa.

Hakijan on haettava MRL n mukainen rakennuslupa ennen rakennustöihin ryhtymistä.

Tähän päätökseen voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta (valitusosoitus liitteenä)

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Merk.

Jussi Palola ei esteellisenä osallistunut tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon. Hän poistui kokoushuoneesta asian käsittelyn ajaksi klo 17.03 - 17.10.
Puheenjohtajana tämän asian käsittelyn aja toimi vpj. Sirpa Leinonen.

OTE:

Hakijat, vt.rakennustarkastaja, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, laskuttaja

Liitteet

Numero Otsikko
Liite1 Asemapiirustus_julkinen
Liite2 Ote alueen peruskartasta
Liite3 Kaavoittajan lausunto_julkinen

Oheismateriaali

Otsikko
Kauppakirja, ei julkinen JulkL 7 §
Naapurin kuuleminen, ei julkinen JulkL 7 §
Suunnittelutarveratkaisuhakemus kiinteistölle 535-401-1-31, ei julkinen JulkL 7 §

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	11
------------------	------------	---	----

Tekninen lupajaos	§ 52	29.08.2023
-------------------	------	------------

Suunnittelutarveratkaisu Niittynevan aurinkovoimala

Teklupaj 29.08.2023 § 52

307/10.03.00.03/2023

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [] Ei []

Liitteet: Peruskarttaote, asemapiirros, aluesuunnitelma, paneelirakennelma, hakemusselostus, ympäristöolosuhdeselvitys, maisema-analyysisuunnitelma, rakennustapaselostus, POP ELY lausunto, Pohjois-Pohjanmaan museo lausunnot arkeologinen kulttuuriperintö ja rakennettu kulttuuriympäristö, kaavoittajan lausunto

Oheismateriaali: Suunnittelutarveratkaisuhakemus, harkinnanvaraisesti annettava JulKL 7 §

Valmistelija

Vt. rakennustarkastaja p. 040 344 7250

Asia Aurinkoenergian tuotantoalue

Hakija Skarta Energy Solarparks Oy heidi.saarenpaa@skarta.fi
Miestentie 9 0505681942
02150 ESPOO

Rakennuspaikka

Kylä
Erkkilä

Koko tila/määräala
Määräala

Kiinteistötunnus 535-404-89-74, 535-404-18-428,
535-404-18-192, 535-404-21-147 ja
535-404-21-78

Pinta-ala n. 11.4 ha

Hanke Aurinkoenergan tuotantoalueen rakentaminen.

Rakennuspaikan sijainti

Rakennuspaikka sijaitsee Nivalan Erkkilässä n. 5 km:n etäisyydellä Nivalan keskustasta Kärsämäen suuntaan VT 28:n eteläpuolella.

Naapurien kuuleminen

Kuulemisesta säädetään MRL:n 173 §:ssä ja MRA:n 86 §:ssä. Ennen asian ratkaisemista on naapureille ja muille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa, varattava tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen.

Rakennusvalvonta on järjestänyt julkisen kuulemisen hankkeen johdosta. Hankkeesta on tiedotettu Nivalan kaupungin ilmoitustaululla 27.6.-28.7.2023 ja Nivala-lehdessä 29.6.2023.

Huomautukset

Yksi rajanaapuri jätti kirjallisen huomautuksen. Rajanaapurin huomautus:

"Omistan suunnitteilla olevan Niittynevan aurinkovoimalaan rajoittuvan kiinteistön -----, kiinteistötunnus -----.

Totean ensinnäkin, että minulta ei ole pyydetty suostumusta hankkeeseen. Voi olla, että veljeni kiinteistön entisenä omistajana on suostumuksen antanut. Tällöin asia on kunnossa.

Toiseksi totean aurinkovoimalan rajasta kiinteistöäni vastaan, että maastossa nähtävissä oleva "nautintaraja" kiinteistöä ----- vastaan on virheellinen. Puustoa kiinteistöltä ----- hakattaessa on rajapyykin 2 sijaintia tulkittu väärin, jolloin puuta on hakattu puoleltani ja on syntynyt hakkuun raja, joka helposti muodostuu nautintarajaksi. Olen etsinyt rajapyykin 2. Se on maastossa nähtävissä. Kiinteistöni raja kulkee täten rajapyykistä 3 rajapyykkiin 2 ja edelleen rajapyykkiin 1, mistä väli 2-1 on aurinkovoimalan vastaista rajaa. Koska rajapyykki 1 on kadonnut ojan kaivuun yhteydessä tulee hakijan kustannuksella selvittää rajapyykin 1 sijainti, jotta välttyttäisiin rajavirheeltä. Samalla tulee rajapyykin 2 sijainti asianmukaisesti mitatuksi. Siten hakija hakekoon maanmittaustoimistolta virallisen rajankäynnin voimalan vastaiselle kiinteistöni rajalle rajapyykistä 2 rajapyykkiin 1.

Muutoin minulla ei ole suunnitelmasta muistutettavaa"

Vastine

Hakija on jättänyt vastineen huomautuksesta 23.8.2023:

"Maankäytön suunnittelun reunaa siirretään suunnittelutarvealueen aluepiirustuksessa niin paljon, että rajankäyntitarve jää alueen ulkopuolelle - sama asia luonnollisesti huomioidaan toimenpideluvan asemapiirustuksessa.

Korjatut ALUEPIIRUSTUS ja ASEMAPIIRUSTUS toimitetaan päivän parin kuluessa, jotta ovat päätöskokouksessa käytettävissä."

Lausunnot

Hankkeesta on pyydetty Ilmavoimien esikunnan, kaavoittajan, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Pohjois-Pohjanmaan museon lausunnot.

Ilmavoimien esikunta ei antanut lausuntoa hankeesta.

Kaavoittaja on puoltanut hakemusta ja lausunut seuraavaa:

"Arki arvokkaalla maisema-alueella ohjeessa todetaan, että Suurten aurinkovoimala-alueiden sijoittamista avoimeen maastoon valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla tulisi välttää. Mikäli voimala sijoitetaan arvokkaalle maisema-alueelle, tulisi se suunnitella niin, että siitä ei tule hallitsevaa maisemaelementtiä. Aurinkovoimaloiden maisemavaikutukset ovat merkittäviä ja pitkäaikaisia."

Toimija on laatinut suunnittelualueelle

ympäristöolosuhdeselvityksen, jonka mukaan Aurinkopuiston asentaminen ja toiminta alueella ei todennäköisesti vaikuta merkittävästi hanke alueen valmiiksi yksipuolisiin luontoarvoihin.

Hankealue aidataan turvallisuussyistä suurten eläinten ja ihmisten liikkumisen estämiseksi alueella. Tämä tulee vaikuttamaan jollakin tasolla isompien maaeläinten liikkumiseen.

Aurinkovoimala-alueen kaakkoispuolelle, näkemäalueelle on suunniteltu istutettavaksi matalaa puuistutusta, kuten esim. vuorimäntyä, joka rajoittaisi paneelien näkymistä kaukomaisemassa. Samanlaista suojaa suosittelisin myös luoteispuolelle voimala-alueella, jolla Kajaanintieltä oleva näkymää paneelientään voitaisiin rajoittaa ja samalla maisemavaikutukset kaukomaisemaan vähenisivät."

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on hakemuksesta lausunut seuraavaa:

"L-vastuualue

Liikennevastuualue ottaa kantaa

suunnittelutarveratkaisuhakemukseen valtatielle 28 osoitettujen liittymien osalta. Hankealue sijoittuu valtatie 28 läheisyyteen.

Kyseessä on päätie, joka palvelee ennen kaikkea pitkämatkaista liikennettä ja yleisesti ottaen liittymälupia myönnetään pääteille rajoitetusti.

Keskimääräinen vuorokausiliikenne hankealueen kohdalla on noin 1700 ajoneuvoa vuorokaudessa ja nopeusrajoitus on 100 km/h.

Suunnittelutarveratkaisuhakemuksen aineistossa kerrotaan hankealueelle kuljettavan olemassa olevien liittymien kautta, noin tieosoitteesta 28/21/1240/oikea ja mahdollisesti myös tieosoitteesta noin 28/21/670/oikea.

Liikennevastuualue huomauttaa, että liittymien nykyisen käyttötarkoituksen esitetään muuttuvan ja liittymät todennäköisesti tarvitsevat parantamista. Liittymille tulee hakea liittymälupaa liittymien käyttötarkoituksen muuttamista ja liittymien parantamista varten.

Valtatien liikenteen näkökulmasta yleensä paras ratkaisu on rakentaa yksi hyvä liittymä hankealueelle. Kahden liittymän tarpeelle on esitettävä erityiset perustelut.

Hankkeen rakentamisen ja käytön aiheuttamista raskaan- ja

henkilöautoliikenteen määristä tulee esittää arvio. Liittymäluvan edellytykset ratkaistaan liittymälupaprosessissa. Lisätietoja liittymäluvan hakemisesta ja tarvittavista liitteistä löytyy osoitteesta <https://www.elykeskus.fi/liittymat>.

Y-vastuualue

ELY-keskus toteaa, että sen tehtävään kuuluu MRL:n 18 §:n perusteella valvoa, että kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat. Merkittävilä osin suunnittelutarveratkaisua koskeva harkintavalta on luvan käsittelijällä.

Tällä hetkellä Suomessa ei ole olemassa valtakunnallista ohjeistusta tai oikeuskäytäntöä siitä, mitä MRL:n mukaisia lupamenettelyjä teollisen kokoluokan aurinkovoimaloiden rakentamisessa sovelletaan. Hankkeissa tulee ratkaista tapauskohtaisesti, mitä lupamenettelyä kulloinkin sovelletaan. MRL ei mahdollista aurinkovoimaloiden rakennuslupien myöntämistä suoraan yleiskaavan perusteella. Mikäli suunnittelutarveratkaisun edellytykset eivät täyty, on alueelle laadittava asemakaava.

MRL 137 §:ssä on asetettu edellytykset suunnittelutarveratkaisun myöntämiselle. Rakentaminen mm. ei saa aiheuttaa haittaa asemakaavoitukselle, yleiskaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle, ja rakentamisen on oltava sopivaa maisemalliselta kannalta eikä se saa vaikeuttaa erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä.

Alueella voimassa olevat kaavat ohjaavat alueen suunnittelua. Hankealueella ei ole yleis- tai asemakaavaa. Pohjois-Pohjanmaan 1.–3. vaihemaakuntakaavoissa ei ole osoitettu alueelle käyttötarkoituksmerkintää. Hankkeen suunnittelussa ja luvituksessa on huomioitava hankkeen sijoittuminen maakuntakaavassa osoitetulle maakunnallisesti arvokkaalle Malisjokivarren maisema-alueelle.

Hakemusaineiston mukana toimitetussa maisema-analyysisuunnitelmassa on tunnistettu, että teollisen kokoluokan aurinkovoimala-alueiden sijoittamista avoimeen maastoon valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla tulisi välttää. Samassa asiakirjassa on myös mainittu, että mikäli voimaloita sijoitetaan arvokkaalle maisema-alueelle, tulisi se suunnitella niin, että siitä ei tule hallitsevaa maisemaelementtiä. Aurinkovoimaloista aiheutuvat maisemavaikutukset ovat merkittäviä ja pitkäaikaisia.

Hankkeesta laadittujen havainnekuvien ja alueleikkauskuvien pohjalta voidaan arvioida hankkeen merkitystä erityisesti maisemalliselta kannalta sekä kulttuuriympäristön arvojen osalta. Havainnekuvat ovat hyvin laadittuja ja niiden perusteella voi todeta maiseman muuttuvan hankkeen myötä. Alueleikkauskuvien perusteella erityisesti valtatieltä 28 avautuvaan peltomaisemaan aurinkovoimalasta ei kuitenkaan muodostuisi hallitsevaa elementtiä, vaan alueen korkeussuhteet huomioiden peltomaisemaa voisi havainnoida aurinkovoimalakentän yli valtatiellä 28 liikkuvasta ajoneuvosta. Huomioitavaa on myös, että maanmittauslaitoksen ilmakuvien perusteella valtatieltä 28 ei ole ollut hankkeen sijaintipaikan kohdalla näkymää peltoaukealle maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden hyväksymisen ajankohtana (3. vaihemaakuntakaava, 2015), vaan peltoaukean ja valtatie välissä on ollut metsäkaistale.

Havainnekuvien ja ilmakuvien perusteella peltoalue, jolle hanke sijoittuu, on maisematilaltaan osin metsän rajaama. Suunnittelualue on osa laajaa avointa viljelymaisemaa sijoittuen aukean reunalle. Maisema-analyysisuunnitelmassa on tunnistettu näkemäsuunnat, joihin rakentamisella on maisemallisia vaikutuksia. Aurinkopaneelien varsinaisessa avautumissuunnassa etelässä lähin asuinrakennus sijaitsee noin 300 metrin etäisyydellä hankealueesta. Suunnitellulla hankkeella on maisemallisia vaikutuksia hankkeen lähialueelle. Huomioiden hankkeen sijoittuminen arvokkaan maisemaalueen reuna-alueelle ja korkeusasemaltaan Kajaanintien korkotason alapuolelle, suunniteltu hanke ei kuitenkaan todennäköisesti merkittäväällä tavalla vaikeuta erityisten kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä. ELY-keskus pitää tärkeänä, että asiasta pyydetään myös alueellisen vastuumuseon lausunto. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella ei ole muuta huomautettavaa suunnittelutarveratkaisuhakemuksesta.”

Pohjois-Pohjanmaan museo antoi hankkeen johdosta kaksi lausuntoa, ensimmäinen lausunto käsitteli alueen arkeologiaa ja toinen alueen rakennettua kulttuuriympäristöä.

” NIVALA Niittyneva, aurinkoenergian tuotantoalueen suunnittelutarveratkaisun hakemussuunnitelma / arkeologia

Nivalan kaupungin rakennusvalvonta on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa Nivalan Niittynevan aurinkopuiston suunnittelutarveratkaisun hakemussuunnitelmasta. Tämä Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Skarta Energy Oy hakee suunnittelutarveratkaisua Nivalan Niittynevan alueelle rakennettavalle aurinkovoimapuistolle. Hankealue sijaitsee noin 3,5 kilometrin päässä Nivalan keskustasta

koilliseen. Hankealueen koko on noin 11,4 ha ja alueen kiinteistöt ovat olleet maatalouskäytössä. Nivalan sähköasema sijaitsee noin 500 metrin päässä hankealueelta, Kajaanintien ja Sarjankyläntien välisellä alueella, jonne aurinkopuiston tuottama sähkö mahdollisesti johdetaan maakaapelein. Myös synergiaysteistyö tuulivoimapuistolle rakennettavan sähköaseman kanssa voi olla mahdollista.

Niittynevan alueelle suunnitellaan rakennettavaksi aurinkovoimalan paneelientä, useita muuntamoita, puiston käytön ja kunnossapidon vaatima huoltotie, huoltopiha sekä pienet huoltorakennukset. Toimenpidelupahakemukseen on liitetty parhaan käsityksen mukaiset luonnokset aluerakennelmista. Rakennussuunnitelmien mukaan aurinkopaneelien teline perustetaan ulottamalla pystyprofiilit riittävän syväälle kantavaan pohjaan (1,5 m). Paneelien, muuntamoiden ja huoltorakenteiden sijoittelu alueella tarkentuu myöhemmin.

Hankealueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäänöksiä tai muita arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita. Suunnittelualue on kuulunut arkeologisen inventoinnin piiriin viimeksi vuonna 2005 Nivalan kaupungin inventoinnin yhteydessä. Vaikka aiempi arkeologinen selvitys on vanha, Pohjois-Pohjanmaan museo arvioi, että suunnittelualue ei ole maastoltaan ja topografialtaan potentiaalista uusille arkeologisen kulttuuriperinnön kohteille. Suurin osa hankealueesta sijaitsee vanhalla peltoalueella, jonka vuoksi aluetta on jo muokattu runsaasti. Hankealueelle ei ole tarvetta tehdä arkeologista selvitystä.

Suunnittelutarveratkaisuluvan myöntämiselle ei ole muinaismuistolain mukaista estettä. Museo kuitenkin muistuttaa, että mikäli esimerkiksi rakentamistöiden yhteydessä tavataan merkkejä kiinteästä muinaisjäänöksestä tai irtaimia muinaisesineitä, tulee työ muinaismuistolain 14 § sekä 16 § mukaisesti keskeyttää ja viipymättä ilmoittaa asiasta Pohjois-Pohjanmaan museoon (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi). Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa hankkeesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.”

” Lausunto, Nivalan Niittynevan aurinkovoimalan suunnittelutarveratkaisu/Rakennettu kulttuuriympäristö

Nivalan kunta on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa liittyen Nivalan Niittynevan aurinkovoimalan suunnittelutarveratkaisuun. Skarta Energy Solarparks Oy on hakenut Nivalan kaupungin rakennusvalvonnalta suunnittelutarveratkaisua ja toimenpidelupaa aurinkovoimalan rakentamiseksi Nivalan Niittynevalle. Hankealue sijaitsee kiinteistöillä 535-404-89-74, 535-404-18-428, 535-404-18-192, 535-404-21-147 ja 535-404-21-78, jotka ovat olleet aikaisemmin maatalouskäytössä.

Rakennettavan alueen pinta-ala on n. 10,5 ha ja hankkeelle varatun alueen ala n. 11,4 ha. Suunnittelualue sijaitsee n. 3,5 kilometriä koilliseen Nivalan keskustasta. Aurinkopaneelien korkeus on n. 3,3 metriä.

Kaavatilanne

Suunnittelualueella ei ole voimassa yleis- tai asemakaavaa. Alueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan 1. 2. ja 3. vaihemaakuntakaava. Maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu maaseudun kehittämisen kohdealueelle. Kaavamääräyksissä mainitaan: Merkinnällä osoitetaan ylikunnallisia maaseutuasutuksen alueita, joilla kehitetään erityisesti maatalouteen ja muihin maaseutuelinkeinoihin, luonnon- ja kulttuuriympäristöön sekä maisemaan tukeutuvaa asumista, elinkeinotoimintaa ja virkistyskäyttöä. Vyöhykkeillä on tarvetta kehittää kuntien yhteistyöllä yhtenäisiä suunnitteluperiaatteita.

Suunnittelumääräyksistä todetaan: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota luonnon ja ympäristön kestävään käyttöön, maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toimintaedellytyksiin, maiseman hoitoon, vesistön vedenlaadun turvaamiseen ja ulkoilureittien kehittämiseen. Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä tulvan aiheuttamat rajoitukset rakentamiselle. (Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava).

Maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle Malisjokivarren kulttuurimaisema (Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2013–2015). Suunnittelumääräyksissä todetaan: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä on otettava huomioon alueen ominaispiirteet sekä maisema- ja kulttuuriarvot. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Maisema-alueella tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä. Uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeutumiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnittelualueelle ei sijoitu arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Lähin arvokas rakennetun kulttuuriympäristön arvokohde on suunnittelualueelta n. 500 metriä itään sijaitseva maakunnallisesti arvokas Vuolteenahon tila.

Maisema

Tällä hetkellä ei ole olemassa ympäristöministeriön, tai minkään muun tahon, ohjeistusta siitä, miten teollisen kokoluokan aurinkovoimaloiden sijoitteluun liittyvät kysymykset tulisi ratkaista. Täten jokainen hanke tulee arvioida tapauskohtaisesti. Merkittäviltä osin suunnittelutarveratkaisua koskeva harkintavalta on luvan käsittelijällä.

Niittynevan hankkeesta on laadittu maisema-analyysi-suunnitelma, jonka perusteella hankkeen maisemallisia ja kulttuuriympäristöllisiä vaikutuksia on mahdollista arvioida. Aurinkovoimaloiden sijoittelun lähtökohtana tulisi olla, että niitä ei sijoiteta arvokkaille maisema-alueille. Kyseinen seikka on tunnistettu myös suunnitelmassa. Suunnitelmassa on myös mainittu, että mikäli voimala sijoitetaan arvokkaalle maisema-alueelle, tulisi se suunnitella niin, että siitä ei tule hallitsevaa maisemaelementtiä.

Suunnitelman havainnekuvien perusteella voidaan arvioida, että hankkeen toteutuessa maisema väistämättä muuttuu, kun aurinkopaneelikenttä lisää näkymään uuden elementin ja todennäköisesti vuosikymmeniä maisemassa säilyvän teollisen kerrostuman. Aurinkovoimala tulee näkymään erityisesti Kajaanintieltä ja Vuolteenahontieltä.

Niittynevan suunnittelualue sijaitsee Malisjokivarren maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen länsireunassa, kun taas alueen arvokkaimmat näkymät sijaitsevat maisema-alueen keskellä. Suunniteltu paneelikenttä sijaitsee Kajaanintietä alempana ja on osin metsän peitossa.

Suotuisasta korkotasosta, osittaisesta metsänpeitteestä ja suunnittelualueen syrjäisestä sijainnista johtuen hankkeen maisemallisen vaikutuksen voidaan kokonaisuudessaan arvioida olevan lievä tai korkeintaan kohtalainen. Tällöin voidaan katsoa, että hanke ei toteutuessaan luultavasti merkittäväällä tavalla heikennä alueen maisemallisia ja kulttuuriympäristöllisiä arvoja.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa suunnittelutarvehakemukseen.”

Hankkeen vaikutukset maisemaan ja naapureihin

Rakennuspaikka on noin 12 hehtaarin suuruinen useasta tilasta ja määrälalasta Nivalan Erkkilässä Kajaanintien eteläpuolella. Alue on maatalouskäytössä.

Kaavoitustilanne

Suunnittelualueella ei ole voimassa yleis- tai asemakaavaa. Alueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan 1. 2. ja 3. vaihemaakuntakaava. Maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu maaseudun kehittämisen kohdealueelle. Kaavamääräyksissä mainitaan: *Merkinnällä osoitetaan ylikunnallisia maaseutuasutuksen alueita, joilla kehitetään erityisesti maatalouteen ja muihin maaseutuelinkeinoihin, luonnon- ja kulttuuriympäristöön sekä maisemaan tukeutuvaa asumista, elinkeinotoimintaa ja virkistyskäyttöä. Vyöhykkeillä on tarvetta kehittää kuntien yhteistyöllä yhtenäisiä suunnitteluperiaatteita.*

Suunnittelumääräyksistä todetaan: *Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota luonnon ja ympäristön kestäväan käyttöön, maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toimintaedellytyksiin, maiseman hoitoon, vesistön vedenlaadun turvaamiseen ja ulkoilureittien kehittämiseen.*

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä tulvan aiheuttamat rajoitukset rakentamiselle. (Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava).

Maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle *Malisjokivarren kulttuurimaisema* (Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2013–2015). Suunnittelumääräyksissä todetaan: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä on otettava huomioon alueen ominaispiirteet sekä maisema- ja kulttuuriarvot. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Maisema-alueella tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä. Uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeutumiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan.*

Hankkeen vaikutukset

Vaikutukset kaavoitukselle ja alueiden käytön muulle järjestämiselle

Hankkeella ei ole merkittäviä vaikutuksia kaavoitukselle tai alueiden käytölle.

Maisemalliset vaikutukset ja vaikutukset luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilymiseen.

Suunnitellulla hankkeella on maisemallisia vaikutuksia hankkeen lähialueelle. Huomioiden hankkeen sijoittuminen arvokkaan maisemaalueen reuna-alueelle ja korkeusasemaltaan Kajaanintien korkotason alapuolelle, suunniteltu hanke ei kuitenkaan todennäköisesti merkittäväällä tavalla vaikeuta erityisten kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä.

Vaikutukset yhdyskuntakehitykselle

Aurinkopuistoa ei ole tarpeen liittää vesijohtoon tai viemäriin.

Sähköaseman läheisyydessä n. 500 m päässä on Elenia Verkko Oyj:n sähköasema, johon aurinkovoimala on tarkoitus liittää.

Hankealueen toteutuminen vaatii teiden rakentamista. Kulku aurinkopuistoon tapahtuu valtatie 28 (Kajaanintie), kautta. Aurinkovoimalan tieliittymälle tulee hakea liittymälupa.

Ratkaisuvalta

Maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n 5 momentin mukaan rakennusluvan myöntämiselle säädettyjen edellytysten olemassaolon suunnittelutarvealueella ratkaisee rakennuslupamenettelyn yhteydessä tai erillisessä menettelyssä kunnan päättämä viranomaisen. Nivalan kaupungin hallintosäännön mukaan tekninen lupajaos päättää rakennusluvan edellytyksistä suunnittelutarvealueella.

Sovelletut oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n mukaan suunnittelutarvealueella tarkoitetaan aluetta, jonka käyttöön liittyvien tarpeiden tyydyttämiseksi on syytä ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin, kuten teiden, vesijohdon tai viemärin rakentamiseen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n 1 momentin mukaan sen lisäksi mitä rakennusluvan edellytyksistä muutoin säädetään, rakennusluvan myöntäminen 16 §:ssä tarkoitettulla suunnittelutarvealueella, jolle ei ole hyväksytty asemakaavaa, edellyttää, että rakentaminen 1) ei aiheuta haittaa kaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle; 2) ei aiheuta haitallista yhdyskuntakehitystä; ja 3) on sopivaa maisemalliselta kannalta eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista.

Rakentamisessa on mahdollisuuksien mukaan säästettävä arvokkaita kasvillisuuden reunavyöhykkeitä, luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä kuten siirtolohkareita, kauniita yksittäispuita, jne.

Esittelijä

Vt. rakennustarkastaja Ojala Ari

Päätösesitys

Tekninen lupajaos suostuu hakemukseen, koska vireillä oleva hanke ei aiheuta haittaa kaavoitukselle tai alueiden muulle järjestämiselle eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista.

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	21
------------------	------------	---	----

Tekninen lupajaos	§ 52	29.08.2023
-------------------	------	------------

Hankkeeseen ryhtyvä veloitetaan kartoittamaan rakentamisaikaisen tilanteen uhanalaisten lajien, esim. peltosirkun, varalta ja tarvittaessa huomioida löydöt rakentamisessa.

Jos rakentamistöiden yhteydessä tavataan merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä tai irtaimia muinaisesineitä, tulee työ muinaismuistolain 14 § sekä 16 § mukaisesti keskeyttää ja viipymättä ilmoittaa asiasta Pohjois-Pohjanmaan museoon

Suunnittelutarveratkaisun ehtona on liittymälupa VT 28:lta (Kajaanintie).

Rajanaapurin muistutus on otettava huomioon.

Suunnittelutarvepäätös on voimassa kaksi (2) vuotta päätöksen voimaantulosta.

Tämä päätös annetaan julkisanon jälkeen 31.8.2023

Hakijan on suoritettava 25.5.2016 voimaan tulleen taksan 14 §:n 3.kohdan mukainen maksu, joka on 400 euroa.

Hakijan on haettava MRL n mukainen rakennuslupa ennen rakennustöihin ryhtymistä.

Tähän päätökseen voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta (valitusosoitus liitteenä)

Päätös

Elisa Helander esitti, että asia palautetaan takaisin valmisteluun ja kaavoittajan tarkentaa lausuntoaan, koska maankäytönohjauksessa painotetaan, että rakentaminen ohjataan viljelymaiden ulkopuolelle. Helanderin esitys ei saanut kannatusta.

Esittelijän esitys hyväksyttiin.

Elisa Helander jätti eriävän mielipiteen päätöksestä.

OTE:

Hakija, POP ELY-keskus, vt. rakennustarkastaja, laskuttaja

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite4	Peruskarttaote
Liite5	Asemapiirustus
Liite6	Aluesuunnitelma
Liite7	Paneelirakennelma
Liite8	Hakemusselostus suunnittelutarveratkaisu

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	22
------------------	------------	---	----

Tekninen lupajaos	§ 52	29.08.2023
-------------------	------	------------

Numero	Otsikko
Liite9	Ympäristöolosuhdeselvitys
Liite10	Maisema-analyysi-suunnitelma
Liite11	Rakennustapaselostus
Liite12	POP ELY-keskus, lausunto suunnittelutarveratkaisuhakemuksesta
Liite13	Pohjois-Pohjanmaan museo lausunto, arkeologinen kulttuuriperintö
Liite14	Pohjois-Pohjanmaa museo lausunto, rakennettu kulttuuriympäristö
Liite15	Nivalan kaupunki, kaavoittajan lausunto

Oheismateriaali

Otsikko

Suunnittelutarveratkaisuhakemus, ei julkinen JulkL 7 §

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	23
------------------	------------	---	----

Tekninen lupajaos	§ 53	29.08.2023
-------------------	------	------------

Toimenpidelupa 2023/533 Niittynevan aurinkovoimala

Teklupaj 29.08.2023 § 53

307/10.03.00.03/2023

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [] Ei []

Liitteet: Toimenpidelupapäätös 2023-533, peruskarttaote, asemapiirros, aluesuunnitelma, paneelirakennelma, hakemusselostus , ympäristöolosuhdeselvitys, maisema-analyysisuunnitelma, rakennustapaselostus, POP ELY lausunto, Pohjois-Pohjanmaan museo lausunnot arkeologinen kulttuuriperintö ja rakennettu kulttuuriympäristö, kaavoittajan lausunto
Oheismateriaali: Toimenpidelupahakemus ja muistutus harkinnanvaraisesti annettava JulKL 7 §

Valmistelija

Vt. rakennustarkastaja p. 040 344 7250

Skarta Energy Solarparks Oy on hakenut Nivalan kaupungin rakennusvalvonnalta toimenpidelupaa aurinkoenergian tuotantoalueen rakentamiseksi kiinteistöille 535-404-89-74, ...-18-428, ...-18-192, ...-21-78 ja...- 21-147.

Rakennuspaikka on noin 11,4 hehtaarin suuruinen useasta tilasta ja määräästä muodostuva alue Nivalan Niittynevalla Kajaanintien eteläpuolella. Alue on ollut maatalouskäytössä.

Rakennusvalvonta on järjestänyt julkisen kuulemisen hankkeen johdosta. Hankkeesta on tiedotettu Nivalan kaupungin ilmoitustaululla 27.6.-28.7.2023 ja Nivala-lehdessä 29.6.2023. Yksi rajanaapuri on jättänyt huomautuksen hankkeesta.

Esittelijä

Vt. rakennustarkastaja Ojala Ari

Päätösesitys

Myönnetään toimenpidelupa aurinkoenergian tuotantoalueen rakentamiseen liitteenä olevan lupapäätösehdotuksen mukaisesti.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

OTE:

Hakija, vt. rakennustarkastaja, muistutuksen tekijä

Liitteet

Numer Otsikko

o

- Liite16 Toimenpidelupapäätös Skarta Energy Solarparks Oy, 2023-535-533 lupajaos 29.8.2023 § 53
- Liite17 Peruskarttaote
- Liite18 Asemapiirustus
- Liite19 Aluesuunnitelma
- Liite20 Paneelirakennelma
- Liite21 Hakemusselostus suunnittelutarveratkaisu
- Liite22 Ympäristöolosuhdeselvitys
- Liite23 Maisema-analyysi-suunnitelma
- Liite24 Rakennustapaselostus
- Liite25 POP ELY-keskus, lausunto suunnittelutarveratkaisuhakemuksesta
- Liite26 Pohjois-Pohjanmaan museo lausunto, arkeologinen kulttuuriperintö
- Liite27 Pohjois-Pohjanmaa museo lausunto, rakennettu kulttuuriympäristö
- Liite28 Nivalan kaupunki, kaavoittajan lausunto
- Liite29 Muistutus toimenpide- ja suunnittelutarveratkaisuhakemukseen Niittynevan aurinkovoimala, ei julkinen JulkL 7 §
- Liite30 Toimenpidelupahakemus, harkinnanvaraisesti annettava JulkL 7 §

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	25
------------------	------------	---	----

Tekninen lupajaos	§ 54	29.08.2023
-------------------	------	------------

Suunnittelutarveratkaisu Hituran aurinkovoimala, alue A

Teklupaj 29.08.2023 § 54

309/10.03.00.01/2023

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [] Ei []

Liitteet: hakemus, karttaote, aluepiirustus, hakemussuunnitelma , ympäristöolosuhdeselvitys, Kainuun ELY-keskuksen lausunto, POP ELY lausunto, Pohjois-Pohjanmaan museo lausunnot arkeologinen kulttuuriperintö ja rakennettu kulttuuriympäristö, kaavoittajan lausunto, vs. ympäristösihteerin lausunto

Oheismateriaali: Valtakirja ja valtuutus, ei julkinen JulKL 7 §

Valmistelija

Vt. rakennustarkastaja Ari Ojala, p. 040 3447 250

Asia Aurinkoenergian tuotantoalue

Hakija Callio-Hitura Solarpark Oy
Y-tunnus: 3291498-2
Heikkiläntie 7
00210 HELSINKI

otto.norokorpi@skarta.fi
044 4252 940

Rakennuspaikka

Kylä Järvikylä
Koko tila/määräala Määräala

Kiinteistötunnukset 535-401-8-159, 535-401-8-161, 535-401-8-163, 535-401-8-167, 535-401-8-171, 535-401-8-173, 535-401-8-201, 535-401-45-1, 535-401-8-140, 535-401-8-165, 535-401-8-169, 535-401-9-81, 535-401-46-1, 535-401-9-89, 535-401-8-171, 535-401-9-87, 535-401-9-85, 535-401-9-83, 535-401-9- 117, 535-401-9-99, 535-401-9-93, 535-401-9-94, 535-401-9-52, 535-401-9-79, 535-401-9-91, 535-401-9- 148, 535-401-9-95, 535-401-16-92, 535-401-13-121, 535-401-16-78, 535-401-16-31, 535-401-16-66, 535- 401-16-65, 535-401-16-63, 535-401-16-56, 535-401-16-72, 535-401-16-82, 535-401-17-14, 535-401-17-23, 535-401-17-16, 535-401-17-12, 535-401-17-36, 535-401-17-25, 535-401-17-34, 535-401-17-22. 535-401-6-146, 535-401-8-287, 535-401-6-374, 535-401-8- 233, 535-401-8-264, 535-401-8-272, 535-401-8-309, 535-401-14-74, 535-401-51-4, 535-401-55-2, 535-401- 78-6

Pinta-ala n. 182 ha

Hanke Aurinkoenergan tuotantoalueen rakentaminen.

Rakennuspaikan sijainti

Rakennuspaikka sijaitsee Nivalan Jarvikylällä n. 10.5 km:n etäisyydellä Nivalan keskustasta kaakkoon Järvikyläntien eteläpuolella Hituran vanhan kaivosalueen rikastuhiekka-altaalla.

Naapurien kuuleminen

Kuulemisesta säädetään MRL:n 173 §:ssä ja MRA:n 86 §:ssä. Ennen asian ratkaisemista on naapureille ja muille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa, varattava tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen.

Rakennusvalvonta on järjestänyt julkisen kuulemisen hankkeen johdosta. Hankkeesta on tiedotettu Nivalan kaupungin ilmoitustaululla 27.6.-28.7.2023 ja Nivala-lehdessä 29.6.2023.

Huomautukset

Asianosaiset eivät jättäneet huomautuksia suunnittelutarveratkaisusta.

Lausunnot

Hankkeesta on pyydetty Ilmavoimien esikunnan, kaavoittajan, ympäristösihteerin, Pohjois-Pohjanmaan museon, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausunnot.

Ilmavoimien esikunta ei antanut lausuntoa hankeesta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ei antanut lausuntoa alueen-A suunnittelutarveratkaisuhakemuksesta.

Kaavoittaja on puoltanut hakemusta ja lausunut seuraavaa:

” Suuret maaperusteiset aurinkovoimalat varaavat alleen suuria maa-alueita, jolloin saattaa syntyä maankäyttömuotojen välistä kilpailua. Tämän vuoksi maankäytön ohjauksessa painotetaan tyypillisesti aurinkoenergian tuotantolaitosten sijoittamista esimerkiksi viljelykelpoisten alueiden ulkopuolelle tai alueille, joiden viljavuus tai ekologinen arvo on pieni. Maisemavaikutukset ovat laajojen aurinkoenergian tuotantoalueiden merkittävimpiä ympäristövaikutuksia, jotka koostuvat maiseman rakenteen, luonteen ja laadun muutoksista sekä visuaalisista vaikutuksista ja joiden voimakkuus vaihtelee tarkastelupisteen sekä vuorokauden- ja vuodenajan mukaan. Ympäröivän maiseman topografialla, peitteisyydellä, ominaispiirteillä ja sietokyvyllä on suuri merkitys koettujen visuaalisten vaikutusten voimakkuuteen ja

laajuuteen. Maisemavaikutukset voidaan minimoida välttämällä alueita, joissa aurinkopaneelit dominoivat maisemaa. Hituran jätealtaalle suunnitteilla oleva aurinkovoimapuisto soveltuu alueelle mainiosti. Alue on kaivoksen sulkutoimenpiteiden vuoksi pidettävä puustosta vapaana joten jonkinlainen taloudellinen toiminta tukee alueen kunnossapitoa. Lisäksi alue sijaintinsa vuoksi ei muuta maisemakuvaa Järvikyläntieltä eikä kalajokilaakson Kulttuurimaisema-alueelta katsottuna.”

Ympäristösihteeri on puoltanut hakemusta ja lausunut seuraavaa:

” Vanha kaivosalue soveltuu hyvin aurinkopaneelien sijoituspaikaksi, alueen maisema- ja käyttöarvojen ollessa suljetun kaivoksen vuoksi pienet. Toimijan laatima ympäristöselvitys arvioi hankkeen ympäristövaikutukset pieniksi. Paneelien sijoittelussa ja maakaapeloinnissa on huomioitava vaikutukset maaperään ja vesistöön riittävillä suojaetäisyyksillä ja niin, ettei maan muokkaus päästä haitallisia aineita leviämään ympäristöön. Toiminta ei saa häiritä kaivosalueen jälkihoitoa ja seurantaa.”

Pohjois-Pohjanmaan museo antoi hankkeen johdosta kaksi lausuntoa, ensimmäinen lausunto käsitteli alueen arkeologiaa ja toinen alueen rakennettua kulttuuriympäristöä.

” NIVALA Hitura A-alue, aurinkopuiston suunnittelutarveratkaisun hakemussuunnitelma / arkeologia

Nivalan kaupungin rakennusvalvonta on pyytänyt PohjoisPohjanmaan museolta lausuntoa Nivalan aurinkopuiston, Hitura A-alueen suunnittelutarveratkaisun hakemussuunnitelmasta. Tämä Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Skarta Energy Oy hakee suunnittelutarveratkaisua Nivalan Hituran alueelle rakennettavalle aurinkovoimapuistolle. Hankealue sijaitsee noin 9 kilometrin päässä Nivalan keskustasta etelään, entisen kaivosalueen rikastushiekka-altaalla ja sen ympäristössä. Hankealueen koko on noin 180 ha, josta noin 40 ha sijoittuu metsäalueelle, noin 100 ha allasalueelle (noin 20 ha väistö-/huoltoväljyyttä) ja 40 ha on alueen suojavyöhykettä. Tämän A-alueen rinnalla suunnitellaan B-aluetta lakkautetun kaivospiirin pohjoisalueille. Aurinkopuiston tuottama sähkö johdetaan 33 kV maakaapelilla puiston osista kohti sähköasemaa. Sähköaseman paikka on suunniteltu Kummuntien varteen, joka sijaitsee alueen A pohjoispuolella, suunnittelutarvealueella B1.

Hituran A-alueelle suunnitellaan rakennettavaksi aurinkovoimalan paneelientä, useita muuntamoita ja puiston vaatimat pienet huoltorakennukset.

Toimenpidelupahakemukseen on sisällytetty parhaan käsityksen mukaiset luonnokset aluerakennelmista. Puiston käytön ja kunnossapidon vaatimille huoltorakennuksille, sähköasemalle sekä akkuasemalle on haettu erikseen rakennuslupa. Kyseiseen alueelliseen huoltorakennuskeskittymään on liittymässä toinenkin mahdollinen suunnittelutarvealue B. Paneelien, muuntamoiden ja huoltorakennusten sijoittelu aurinkopuistoalueella tarkentuu myöhemmin.

Hankealueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäänöksiä tai muita arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita. Suunnittelualue on kuulunut arkeologisen inventoinnin piiriin viimeksi vuonna 2005 Nivalan kaupungin inventoinnin yhteydessä. Vaikka aiempi arkeologinen selvitys on vanha, PohjoisPohjanmaan museo arvioi, että suunnittelualue ei ole maastoltaan ja topografialtaan potentiaalista uusille arkeologisen kulttuuriperinnön kohteille. Suurin osa hankealueesta sijaitsee lisäksi entisellä rikastushiekka-, selkeytys- ja palautusvesiallasvyöhykkeellä, jonka vuoksi aluetta on jo muokattu runsaasti. Hankealueelle ei ole tarvetta tehdä arkeologista selvitystä.

Suunnittelutarveratkaisuluvan myöntämiselle ei ole muinaismuistolain mukaista estettä. Museo kuitenkin muistuttaa, että mikäli esimerkiksi rakentamistöiden yhteydessä tavataan merkkejä kiinteästä muinaisjäänöksestä tai irtaimia muinaisesineitä, tulee työ muinaismuistolain 14 § sekä 16 § mukaisesti keskeyttää ja viipymättä ilmoittaa asiasta Pohjois-Pohjanmaan museoon (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi). Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa hankkeesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.”

” NIVALA Hituran aurinkovoimalan alueiden A ja B1 suunnittelutarveratkaisut / rakennettu kulttuuriympäristö

Nivalan kaupunki on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa suunnittelutarveratkaisusta, jotka koskevat Hituran vanhalle kaivosalueelle suunnitteilla olevan aurinkovoimalan rakentamista. Suunnittelualue on jaettu kahteen osaan ja erillisille suunnittelutarvehakemuksille: alue A ja alue B1. Tämä museon lausunto koskee rakennettua kulttuuriympäristöä ja arvokkaita maisema-alueita.

Skarta Energy Oy hakee suunnittelutarveratkaisua koskien noin 180 ha laajuisen aurinkovoimapuiston rakentamista Nivalan Hituran alueelle, entisen kaivosalueen rikastushiekka-altaalle ja sen ympäristöön. Hituran alueelle suunnitellaan rakennettavaksi aurinkovoimalan paneelikenttiä, useita muuntamoita ja puiston

vaatimat pienet huoltorakennukset. Hankealue sijaitsee noin 9 km Nivalan keskustasta etelään.

Hituran aurinkopuiston hankealue A sijaitsee Hituran kaivoksen rikastehiekka-alueilla. Alueeseen kuuluu rikastushiekka-, selkeytys- ja palautusvesiallasvyöhykkeiden lisäksi viereistä metsäistä aluetta allaspadon vaikutuspiirissä. Hankealue rajautuu metsä- ja peltoalueisiin sekä hautausmaa-alueeseen. Hituran aurinkopuiston hankealue B-1 sijaitsee entisellä Hituran kaivoksen sivukivialueilla ja yhteydessä. Alueeseen kuuluu sivukivien läjitysalueita, hieman metsä-/peltoaluetta ja tiealueita vieruksineen. Suunnittelualueen pinta-ala kaikkiaan on n. 86 ha.

Hituran aurinkovoimalan suunnittelualue A rajautuu pohjoispuolelta Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokkaaseen viljelymaisemaan (VAM130128), joka kuuluu myös maisemansuojeluohjelmaan (MAO110116). Hituran B1-alue sijaitsee VAMA-alueen aluerajauksen sisäpuolella. Hankesuunnitelman mukaan tarkemmat havainnekuvat, rakennelmasuunnitelmat ja asemapiirros toimitetaan, kun kaikki tekniset ratkaisut on valittu yhdessä paneeli- ja materiaalitoimittajan kanssa.

Hituran aurinkovoimalahanke sijoittuu osittain (alue B1) Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokkaan viljelymaiseman aluerajauksen sisälle ja osittain (alue A) aluerajauksen välittömään läheisyyteen. Valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille (VAMA-alueet) ei ensisijaisesti tule suunnitella ja rakentaa suurimittakaavaisia energiahankkeita, joilla voi olla vaikutusta maiseman arvoihin. Hituran aurinkovoimalan hankealue sijoittuu kuitenkin kokonaisuudessaan Hituran käytöstä poistuneen kaivoksen rikastushiekka-, sivukivi-, selkeytys- ja palautusvesiallasvyöhykkeiden alueille, eli maisemavaurioita jo kokeneille alueille. Pohjois-Pohjanmaan museon näkemys on, että Hituran aurinkovoimalahankkeen jatkosuunnittelussa tulee tarkoin huomioida Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokas viljelymaisema arvioimalla kattavan selvityksen kautta hankkeen maisemalliset vaikutukset siihen sekä alue B1:n että alue A:n osalta.”

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on hakemuksesta lausunut seuraavaa:

”Nivalan kaupunki pyytää maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 173 § 3 mom. mukaisesti Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta lausuntoa suunnittelutarveratkaisuhakemuksista Hituran kaivosalueen hankealueelle A ja B-1. Tämä lausunto koskee molempia lausuntopyyntöjä. Suunnittelutarvehakemuksia koskevat aineistot ovat olleet nähtävänä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen eri vastuualueilla ja yksiköissä ja siitä on annettu seuraavaa palautetta:

Luonto ja alueidenkäyttö -yksikkö

Alueidenkäyttöryhmä

Tällä hetkellä Suomessa ei ole yhtenäistä valtakunnallista ohjeistusta tai oikeuskäytäntöä siitä, mitä MRL:n mukaisia lupamenettelyjä teollisen kokoluokan aurinkovoimaloiden rakentamisessa sovelletaan. Hankkeissa tulee ratkaista tapauskohtaisesti, mitä lupamenettelyä kulloinkin sovelletaan. Lupamenettelyn arvioimisessa voidaan kiinnittää huomiota muun muassa hankkeen sijaintiin, suunnittelualueen olosuhteisiin, herkkyyteen ja suunnittelutarpeisiin sekä hankkeesta aiheutuviin vaikutuksiin myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioiden. MRL ei nykyisessä muodossaan mahdollista aurinkovoimaloiden toimenpide- tai rakennuslupien myöntämistä suoraan yleiskaavan perusteella. Mikäli suunnittelutarveratkaisun edellytykset eivät täyty, on alueelle laadittava asemakaava. Nyt esitetyissä hakemuksissa hanke on tarkoitettu toteutettavaksi suunnittelutarveratkaisulla ja toimenpideluvalla tai rakennusluvalla.

ELY-keskus toteaa, että sen tehtävään kuuluu MRL:n 18 §:n perusteella valvoa, että kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat. Merkittäviltä osin suunnittelutarveharkintavalta on luvan käsittelijällä, mutta hankkeella saattaa olla vaikutuksia Hituran kaivoksen ympäristöluvan mukaisiin sulkemistoimenpiteisiin ja sulkemistoimenpiteiden jälkivalvontaan, valtakunnallisesti merkittäviin maisema-alueisiin ja maakunnallisesti merkittäviin sähkönsiirtokysymyksiin. Kyseessä voidaan tulkita olevan maakunnallisesti merkittävä aurinkoenergian tuotantohanke2. Hanketta koskevan YVA-tarveharkintapyynnön mukaan ensimmäisessä vaiheessa, joka koskee hankealuetta A, aurinkovoimalan teho on noin 75 MW. Hankealueen A ja B-1 kokonaistehoksi on arvioitu <100 MW.

2 Maakunnallisesti merkittävän kokoluokan määrittelyä voidaan lähestyä mm. tarkastelemalla tuotantoalueen vaatimaa sähköverkkoliityntää sekä vertaamalla aurinkoenergiaa tuulivoimahankkeiden käsittelyyn maakuntakaavoissa. Tällöin maakunnallisesti merkittävän kokoluokan alarajaksi muodostuisi kapasiteetti 30 MW ja pinta-ala 60 ha.

https://satakunta.fi/wpcontent/uploads/2021/05/101001204_Satakunta_aliitto_Esiselvitys_aurinkoenergian_tuotantoalueista_20160428_LOP_PURAPORTTI.pdf

MRL 137 §:ssä on asetettu edellytykset suunnittelutarveratkaisun myöntämiselle. Rakentaminen muun muassa ei saa aiheuttaa haittaa asemakaavoitukselle, yleiskaavoitukselle tai alueiden käyttöön

muulle järjestämiselle, rakentaminen on sopivaa yhdyskuntateknisten verkostojen kannalta, rakentamisen on oltava sopivaa maisemalliselta kannalta eikä se saa vaikeuttaa erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä. Rakentaminen suunnittelutarvealueella ei myöskään saa johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Alueella voimassa olevat Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavat 1.–3.ohjaavat alueen suunnittelua. Hankealueelle ei ole laadittu yleis- tai asemakaavaa. Kaivosalueelle on osoitettu maakuntakaavassa käyttötarkoituksmerkintä, jossa kaivostoiminta päättyy ja/tai alueelle haetaan vaihtoehtoisia toimintaa. Teollisen mittakaavan aurinkoenergian tuotantoalueen sijoittamista suositellaan erityisesti jo käytetyille, ei luonnontilaisille alueille. EMMI-hankkeen loppuraportissa on todettu, että nämä käytetyt, ns. brown field -alueet voivat olla esim. pilaantuneiden maiden alueita tai esimerkiksi [...] entisiä teollisuusalueita ja kaivosalueita.3 Hakemuksen mukaista hanketta voidaan pitää maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukaisena maankäyttönä ja siten alueelle soveltuvana. Vaihtoehtoiselle tai uudelle maankäytölle on kuitenkin oltava toimintaedellytykset ko. alueella ja sen on oltava myös yhteensovitettavissa ympäröivään maankäyttöön. Arviointi hankkeen soveltuvuudesta alueelle tulee perustua riittäviin selvityksiin.

3 EMMI-hanke. https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2023/04/EMMI_TP1_Uusiutuva-energiantuotanto-javetytalous_loppuraportti_11042023.pdf

Hakemuksien aluepiirrosten mukaan kaivosalueen olevia kulkureittejä voidaan hyödyntää aurinkoenergian tuotantoalueella huoltoteinä. Myös maakaapeloinnit on osoitettu olevien kulkureittien varteen. Hankkeen edellyttämät maanrakennustyöt (ml. maakaapelointi) ei saa rikkoa toteutettuja peittorakenteita. Muuntamoiden määrää ei ole esitetty eikä niiden sijainteja ole osoitettu. Hakemuksien mukaan sähköasema, huoltorakennus ja akustoasema sijoittuvat hankealueelle B-1. Hankesuunnitelmissa sähkönsiirtokysymykset ovat kuvattu niukasti. Hakemuksen mukaan aurinkoenergian tuotanto on tarkoitus liittää olevaan 110 kV voimajohtoon. Puheena oleva Hitura-Vepsu 110 kV voimajohdolle on laadittu esiselvitys johdon saneeraamiseksi. ELY-keskus on lausunnossaan 26.4.2022 todennut ettei ko. voimajohdon saneeraushanke ole YVAL:n edellyttämä hanke. Käsillä olevissa suunnittelutarvehakemuksissa ei ole arvioitu hankkeen vaikutuksia laajemmin alueen sähkönsiirtokapasiteetin riittävyys. Hankkeen sähkönsiirron edellytysten selvittämiseksi ELY-keskus edellyttää lausunnon pyytämistä voimajohtojen omistajilta.

Hankealueen B-1 lounaispuolella sijaitsee vanhoja kaivostoiminnan aikaisia rakennuksia, joihin on sijoittunut uutta yritystoimintaa. Lisäksi hankealueen B-1 koillispuolella sijaitsee räjähdetarasto, jonka konsultointivyöhykkeeksi Tukes on asettanut 1,5 km. ELY-keskus pitää tärkeänä, että asiasta pyydetään lausunto vastuuviranomaiselta, Tukes:lta, vaikutusten arvioimiseksi. Hakemuksen mukaan hankealueen rakentamisvaiheessa alueella arvioidaan työskentelevän 100–200 henkilöä. Kulut hankealueelle on vt 28 ja yhdystien 7630 kautta. Hakemuksessa ei ole arvioitu tarkemmin hankkeen liikenteellisiä vaikutuksia.

Hankealue A rajautuu sen luoteis-pohjoisnurkasta valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, joka kuuluu myös maisemansuojeluohjelmaan. Hankealue B-1 on valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. Pohjois-Pohjanmaan museo on lausunnossaan 7.8.2023 todennut, että "Valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille ei ensisijaisesti tule suunnitella ja rakentaa suurimittakaavaisia energiahankkeita, joilla voi olla vaikutusta maiseman arvoihin. Hituran aurinkovoimalan hankealue sijoittuu kuitenkin kokonaisuudessaan Hituran käytöstä poistuneen kaivoksen rikastushiekka, sivukivi-, selkeytys- ja palautusvesiallasvyöhykkeiden alueille, eli maisemavaurioita jo kokeneille alueille. Pohjois-Pohjanmaan museon näkemys on, että Hituran aurinkovoimalahankkeen jatkosuunnittelussa tulee tarkoin huomioida Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokas viljelymaisema arvioimalla kattavan selvityksen kautta hankkeen maisemalliset vaikutukset siihen sekä alue B1:n että alue A:n osalta." ELY-keskus toteaa, että hankkeen maisemalliset vaikutukset ovat selvitettävä ja vaikutukset arvioida Pohjois-Pohjanmaan museon antaman lausunnon mukaisesti.

Hankesuunnitelmassa on tunnistettu hankealueen A mahdolliset vaikutukset alueeseen rajautuvaan hautausmaahan ja kappeliin. Hankkeen suunnittelussa on huomioitava riittävä suojapuusto ja -etäisyys kirkollisten toimintojen ja aurinkoenergian tuotantoalueen välillä. ELY-keskus esittää, ettei aurinkopaneeleita sijoiteta hautausmaan länsi-lounaispuolelle rajautuvalle metsäalueelle laisinkaan riittävän etäisyyden turvaamiseksi toimintojen välille, poiketen aluepiirroksessa osoitetusta.

Hakemuksien hankesuunnitelmissa on todettu, että hankealueen lähiympäristössä on asumista. Hakemuksissa ei ole tarkemmin esitetty, missä asuinrakennukset sijaitsevat ja kuinka paljon vakituista- tai loma-asumista alueella on. EMMI-hankkeessa laaditun aurinkovoiman sijainninhjausmallin mukaan aurinkoenergiainhankkeiden vaikutus asumiseen on arvioitava tapauskohtaisesti 4. Hankkeen vaikutuksia arvioidessa on kiinnitettävä huomioita sen vaikutuksista terveelliseen ja turvalliseen ympäristöön. ELY-keskus toteaa, että hankkeessa tulisi selvittää

aurinkoenergian tuotantoalueen melun vaikutus ympäristöön. Myös aurinkopaneelien heijastusvaikutukset ympäristöön ja maisemaan tulisi selvittää 5. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus muistuttaa patoturvallisuusviranomaisen antamasta lausunnosta 21.4.2022, joka koski vuonna 2022 rikastushiekka-alueille suunnitteilla olevaa aurinkovoimahanketta. Hituran kaivoksen padot ovat kaivoksen sulkemisesta ja rikastushiekka-alueen peittämisestä huolimatta edelleen patoturvallisuuslain (494/2009) 11 §:n mukaisesti luokiteltuja patoja. Patoturvallisuuslain 15 §:n mukaan padon omistaja on velvollinen pitämään padot kunnossa, 16 §:n käyttämään niitä vaaraa aiheuttamatta ja 17§:n mukaan tarkkailemaan niitä hyväksytyin tarkkailuohjelman mukaisesti.

4 EMMI-hanke. https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2023/04/EMMI_TP1_Uusiutuva-energiantuotanto-javetytalous_loppuraportti_11042023.pdf

5 Harvaan asutulla alueella keskeisenä tekijänä ovat vaikutukset naapurikiinteistöön. Toimenpidelupaa edellyttäviä tilanteita voi syntyä lähinnä aurinkopaneelin tai -keräimen valon heijastumisesta naapurikiinteistön rakennuksiin tai suuren aurinkopaneeliryhmän asentamisesta lähelle naapurikiinteistön rajaa.

<https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2021/11/Uudenmaan-aurinkoenergiaselvitys.pdf>

Hankealue B-1 sijoittuu osittain tulvariskialueelle, jossa tulvan toistuvuus on 1/20 a.

ELY-keskus toteaa, että hakemuksien liitteinä olevat aluepiirustukset ovat yleispiirteisiä eikä niiden perusteella voida arvioida aurinkopaneelien tai muiden alueelle tulevien rakennusten tai rakennelmien tosiasiallista sijaintia eikä siten voida arvioida niiden sijainnin vaikutusta muun muassa tehtyihin sulkemistoimenpiteisiin ja valvontatoimiin tai voida arvioida kaivoksen eri alueiden soveltuvuutta aurinkopaneelien sijainnille tai perustamistavalle. Suunnittelutarveharkinnan edellytysten täyttymiseksi ja hankkeen vaikutusten arvioimiseksi on laadittava riittävät selvitykset 6. Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että suunnittelutarvehakemuksen liitteinä olevissa aluepiirustuksissa tulisi esittää tavoiteltu tilanne. Myönteinen suunnittelutarveratkaisu on lainvoimaisena tae rakennusluvan saamiselle. Aluepiirustuksessa A on osoitettu aurinkopaneeleita myös jarsiittialueelle, jolle niiden sijoittaminen ei ole ELY-keskuksen näkemyksen mukaan mahdollista.

6 ks. HE 101/1998 suunnittelutarpeen rinnastamisesta kaavoitukseen. 137 §. Rakennusluvan erityiset edellytykset suunnittelutarvealueella. Suunnittelutarvealueen luonteen ja tarkoituksen mukaisesti maankäytön siellä tulee perustua riittävään suunnitteluun. Tämän mukaisesti ensisijainen lähtökohta on, että

rakentaminen perustuisi alueelle hyväksytyyn asemakaavaan. Rakentaminen olisi kuitenkin mahdollista myös silloin, kun se on todettu sopivaksi sellaisessa lupamenettelyssä, jossa sopivuutta on voitu arvioida tavanomaista rakennuslupamenettelyä laajemmin myös yhdyskuntakehityksen, ympäristöarvojen ja tulevan maankäytön näkökulmasta.

Hituran kaivostoiminta on päättynyt vuonna 2013 ja kaivoksen sulkemistoimenpiteitä on tehty vuosina 2017–2022. Sulkemistoimenpiteinä on tehty erilaisia peittorakenteita ja vedenkäsittelyyn liittyviä toimenpiteitä kaivannaisjätealueille. Hakemuksen mukaisen rakentamisen on tapahduttava niin ettei ympäristöluvan mukaisesti toteutettuja sulkemistoimenpiteitä vahingoiteta eikä seurantaa estetä.

Alueidenkäyttöryhmä toteaa, että hankesuunnitelmassa esitetty toiminta lähtökohtaisesti toteuttaa maakuntakaavassa osoitetun alueen käyttötarkoituksen kanssa, mutta hankkeen vaikutuksia ympäristöön, maisemaan tai kaivoksen sulkemistoimenpiteisiin tai niiden jälkivalvontaan ei voida arvioida tarkemmin ennen kuin tarvittavat selvitykset ovat laadittu. MRL 137 §:ssä asetetut edellytykset tulee arvioida myönnettäessä suunnittelutarveratkaisua.

Suunnittelutarveratkaisu on voimassa kaksi vuotta. Mikäli hanke etenee toimenpide tai rakennuslupavaiheeseen, on hankkeen luvituksessa otettava huomioon 1.1.2025 voimaan astuva rakentamislaki.

Luonnonsuojeluryhmä

Hankealue A

Skarta Energy Oy suunnittelee aurinkoenergiapuistoa Nivalan Hituran suljetun kaivoksen allasalueelle sekä sen länsipuoliselle metsäiselle alueelle. Paneelien, muuntamoiden, huoltorakennusten ym. rakenteiden sijaintipaikoista hankealueella ei ole vielä tarkka tietoa. Hankealueen pintaala on noin 180 hehtaaria ja alueelle tehtiin suunnittelutarveratkaisuhakemuksen yhteydessä kirjallisuus- ja paikkatietopohjainen ympäristöolosuhdeselvitys. Selvityksen mukaan kaivosalueella ei ole enää luontoarvoja. Kaivosalueen länsipuolella esiintyy mäntyvaltaisia talousmetsiä. Hankealueen länsireunalla sijaitsee paikkatietoaineiston mukaan metsälakikohde, toinen mahdolliseksi metsälakikohteeksi arvoitu kohde sijoittuu hankealueen länsiosaan. Selvityksessä suositellaan tekevän kasvillisuus- ja linnustonselvitys hankealueen metsäiselle alueelle, mikäli hanke etenee suunnitteluun.

ELY-keskus toteaa, että ympäristöselvitys on asianmukainen ja antaa riittävästi luontotietoa alustavaan hankesuunnitteluun. Ennen

hankkeen toteutumista tulee vaikutustenarviointia varten tehdä maastotöihin perustavia luontoselvityksiä etenkin kasvillisuuden, luontotyyppien ja linnuston osalta alueen luontoarvojen selvittämiseksi. Selvitykset tulee kohdistaa etenkin kaivosaluetta ympäröiville metsäisille alueille. Linnustonselvitysten maastotyöt tulee ulottaa myös kaivoksen allasalueelle sen verran, että saadaan vaikutustenarviointia varten riittävästi tietoa alueen avoimilla kentillä lepäilevistä muuttolinnuista sekä pesimälajeista. Kalajoen peltoalueen merkitys pesimälinnustolle tulisi selvittää ainakin lähtötietoselvityksen (esim. alueen tuulivoimahankkeita varten tehdyistä selvityksistä) avulla.

Luontotyyppien nimet tulee olla Suomen luontotyyppien uhanalaisuus (Kontula & Raunio 2018) –julkaisun mukaisia. Metsälain 10§:n mukaiset kohteet on syytä tarkistaa maastossa ja määrittää kohteiden tarkempaa luontotyyppiä ja sen mukaista uhanalaisstatusta.

Luontodirektiivin liitteiden IV ja II lajien mahdollista esiintymistä hankkeen vaikutusalueella tulee selvittää vähintään asiantuntija-arviona lajien levinneisyystietojen ja elinympäristövaatimusten perusteella. Mikäli asiantuntija-arvion perusteella laji mahdollisesti esiintyy alueella ja lajille voi kohdistua vaikutuksia, tarvittava pohjatieto vaikutusten arviointia varten on hankittava maastonselvityksen avulla. Hankealueen itäosan rajan tuntuman olevien lampien viitasammakkotilanne on selvitettävä, mikäli hankkeesta kohdistuvat vaikutuksia näille lammille.

Riippuen hankkeen tarkemmasta suunnittelusta voi olla tarpeellista selvittää ekologinen yhteystarve hankealueen lävitse.

Hankealue B-1

Suunnittelutarveratkaisun hakemussuunnitelman mukaan suunnittelualueesta suurin osa koostuu vanhasta käytöstä poistuneesta kaivosalueesta, jolla ei ole enää luontoarvoja. Yleisesti ottaen voidaan todeta, että luontotyyppit ovat voimakkaasti muuttuneet luonnontilaisesta pitkään jatkuneen metsätalouskäytön ja ojituksen myötä.

ELY-keskus toteaa, että hankkeen vaikutusalueelle tulee tehdä maastotöihin perustavia luontoselvityksiä etenkin kasvillisuuden, luontotyyppien ja linnuston osalta alueen luontoarvojen ja perustilan selvittämiseksi, mikäli alueelta ei ole olemassa ajankohtaista luontotietoa.

Etenkin entisen kaivosalueen reuna-alueilla sijaitsevat metsiköt ja peltoalueiden reuna-alueiden lajisto ja luontotyyppit on selvitettävä.

Linnustoselvitykset tulisi ulottaa myös kaivosalueelle ja selvittää pensoittuneiden alueiden pesimälajistoa.

Ympäristönsuojeluyksikkö

Rikastushiekka-alueen pintavesien poisto perustuu sulkemissuunnitelman mukaan olennaisesti kasvillisuuden aiheuttamaan veden haihtumiseen, koska alueet on muotoiltu koveriksi. Lähinnä ainoastaan rankkasateilla sekä lumen sulamisaikaan koverien alueiden keskellä oleviin dekantointikaivoihin valuu pintavaluntana runsaammin vettä. Rikastushiekka-alueen peittorakenteiden ja kasvipeitteen tarkoitus on vähentää huleveden imeytymistä rikastushiekkatäyttöön mahdollisimman paljon. Mikäli haihtuminen vähenee aurinkovoimalan rakentamisen vuoksi, pintarakenne ei tällöin toimi kuten on suunniteltu. Tällöin on mahdollista, että vesi jää ajoittain seisomaan koverien alueiden keskelle ja veden imeytyminen rikastushiekkaan lisääntyy. Tällöin lisääntyy myös rikastushiekasta pois suotautuvan, mahdollisesti haitta-aineilla pilaantuneen pohjaveden määrä. Tulisi selvittää tarkemmin, muuttaako aurinkovoimalan rakentaminen kasvillisuuden aiheuttamaa veden haihtumista. Mikäli haihtuminen vähenee paneelien varjostavan vaikutuksen takia merkittävästi ja sen seurauksena pintarakenteet eivät toimi suunnitellulla tavalla, ei aurinkovoimalaa voi rakentaa.

Jarosiittialueelle ei ole mahdollista rakentaa paneeleja eikä mitään niiden tukitoimintoja. On mahdollista, että jarosiitti joudutaan jossain vaiheessa kaivamaan kokonaan ylös maasta, mikäli tarkkailussa osoittautuu, että jarosiittialueelta suotautuva pohjavesi ei ala riittävästi puhdistumaan nikkelistä. Mahdollisen kaivutyön turvallisen suorittamisen vuoksi jarosiittialueen reunoille on jätettävä riittävän laaja suoja-alue, jonne ei rakenneta paneeleja eikä niiden tukitoimintoja. Hankkeesta vastaavan on selvitettävä suoja-alueen tarvittava laajuus hankkeen jatkosuunnittelussa.

Ympäristöluvan nro 125/2014/1 lupamääräyksen 54d mukaan ”luvan saajan on tehtävä yksityiskohtainen suunnitelma likaantuneiden vesien johtamisesta ja käsittelystä kaivostoiminnan päättymisen jälkeisenä aikana ja toimitettava se hakemusasiana aluehallintovirastoon yhdessä ympäristönsuojelulain 90 §:n 3 momentin mukaisen toiminnan lopettamista koskevien velvoitteiden määrittämisestä koskevan hakemuksen kanssa.” Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesistöyksikkö valmistelee hakemusta tällä hetkellä yhdessä konsultin kanssa. Tällä hetkellä ei voi lainkaan ennakoida, mitä velvoitteita aluehallintovirasto myöhemmin päätöksessään antaa toiminnan lopettamiseen sekä vesienkäsittelyyn liittyen. Mikäli tulevat velvoitteet ovat ristiriidassa aurinkovoimalan kanssa, voi se johtaa aurinkovoimalan osittaiseen purkamiseen tai siirtämiseen.

Aurinkovoimala rakennetaan tässä tapauksessa toiminnanharjoittajan omalla riskillä.

Mikäli aurinkovoimala rakennetaan, se ei saa haitata nykyisen vesienkäsittelyn toimintaa eikä nykyistä tarkkailua. Myös Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES:n mahdollinen kaivospiirin lakkauttamispäätös saattaa aiheuttaa tulevaisuudessa sellaisia velvoitteita, mitä ei voi tässä yhteydessä ennakoida. Asiassa on pyydettävä kannanotto TUKES:ltä.

Tarkempien kommenttien antamiseksi täytyisi tietää tarkemmin yksittäisten paneelirivistöjen sijoittumiset, niiden perustamistapa eri alueilla sekä tukitoimintojen (tiet, huoltoalueet, kaapelilinjat, muuntamot jne.) tarkempi sijoittuminen.

Hankealueella on myös pilaantuneita maita. Tällä hetkellä ei vielä voida sanoa, tuleeko pilaantuneisuutta puhdistaa ja jos tulee, niin miltä alueilta ja mihin tasoon. Asia on toistaiseksi selvitettävänä ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikössä.

ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikössä on lausuttavana parhaillaan lupamääräyksen 54g mukaiset sulkemistoimenpiteet. Toimenpiteet hyväksytään tehdyksi, kun ympäristönsuojeluyksikkö on todennut tehtyjen rakenteiden täyttävän niille asetetut vaatimukset. Hankkeen mahdollisella toteuttamisella ei saa estää olemassa olevien ympäristölupapäätösten noudattamista millään osin.

Vesistöyksikkö

Hituran kaivosalueella on louhittu ja rikastettu nikkelpitoista malmia vuosina 1970–2013. Kaivosyhtiö Belvedere Mining Oy:n hakeuduttua konkurssiin vuonna 2015 Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on ympäristönsuojelulain valvontaviranomaisena tehnyt 11.5.2016 päätöksen Hituran kaivoksen sulkemistoimenpiteistä. Päätöksen mukaisesti ELY-keskus on teettänyt toimintaa koskevassa ympäristöluvassa toiminnanharjoittajan velvollisuudeksi asetetut kaivannaisjätealueiden sulkemistoimenpiteet vuosina 2017–2022, koska kaivosyhtiö Belvedere Mining Oy:n konkurssipesä on ollut varaton ja kykenemätön vastaamaan velvoitteistaan. Ympäristönsuojelulain valvontaviranomaisen ja sulkemisen toteuttamisen tehtävät on ELY-keskuksessa eriytetty. Sulkemistöiden tilaajana on toiminut Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesistöyksikkö. Vesistöyksikön lausuntopyyntö Hituran kaivoksen sulkemistoimenpiteiden ja laadunvalvonnan luvanmukaisuudesta on vireillä ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikössä.

Vedenkäsittely, patoturvallisuustarkkailu ja vesitarkkailu jatkuvat Hiturassa toistaiseksi ELY-keskuksen toimeksiannoissa. Kaivoksen vedenkäsittelyyn ja vesienhallintaan liittyen rikastushiekka-alueella eli hankealueella A liikutaan päivittäin. Vesinäytteitä otetaan säännöllisesti tarkkailuohjelman mukaan mm. rikastushiekka-alueelta, avolouhoksesta, sivukivialueilta tulevista vesistä ja kaivoksen lähiympäristön pohjavesiputkista. Hankealueilla olevat seurantaputket tulee säilyttää ja putket tulee pystyä tarvittaessa myös huuhtelemaan. Kaivosalueen vesienjohtamisjärjestelyitä ei saa muuttaa (mm. kaivot, rummut, ojat, putket, jätealueiden pinnanmuodot). Vedenkäsittelyn, vesienhallinnan ja vesienjohtamisjärjestelyiden hoidon ja kunnossapidon vaatima tila ja kulkuyhteydet on säilytettävä.

Hankkeen suunnittelussa on huomioitava, että rikastushiekka-allas 1:llä ja 2:lla viivytetään pintavesiä lähinnä ojastossa sade- ja sulamisjaksoilla. Entinen palautusvesiallas toimii hulevesien tasausaltaana ja siinä on aina vettä. Rikastushiekka-allas 1:llä esiintyy muutaman hehtaarin alalla haitallista vieraslajia, lupiinia. Hituran 2. vaiheen sulkemisurakkaan liittyvä lupiinin torjunta jatkuu mahdollisesti vielä urakan takuuajan päättymisen jälkeen sulkemisurakoitsijan Nyab Finland Oy:n toimesta. Urakan takuu aika päättyy 7.9.2023.

Jätealueiden peittorakenteille ei saa aiheutua vaurioita, eikä eroosio tai veden imeytyminen maaperään saa lisääntyä. Rikastushiekka-alueella peittorakenteiden alueet on pidettävä puuttomina ja pensaattomina, ettei syvä juuristo lisää veden imeytymistä tiivistyskerroksen läpi. Rikastushiekka-alueella ja sivukivialueilla peittorakenteiden alueet on pidettävä nurmetettuina pölyämisen estämiseksi. Jarosiittialueelle ei saa rakentaa.

ELY-keskuksella on oikeus tehdä alueella kaivoksen sulkemisen ja tarkkailun kannalta tarpeellisia toimenpiteitä ja mahdollisia muutostöitä korvauksetta. Tällä hetkellä ELY-keskuksella ei ole tiedossa sulkemiseen liittyviä muutostöitä rikastushiekka-alueella (hankealue A) eikä sivukivialueilla (hankealue B-1). Avolouhoksen ympäristöön sekä avolouhoksen ja Kalajoen väliselle alueelle on mahdollisesti vielä tulossa vesienjohtamisjärjestelyihin liittyviä muutostöitä. Louhosta saatetaan käyttää tulevaisuudessa osana kaivoksen vedenpuhdistusta, mutta sitä ei vielä ole suunniteltu tarkemmin. Jos avolouhokseen johdetaan tulevaisuudessa vesiä rikastamon suunnasta, se tapahtuu todennäköisesti olemassa olevia ojia pitkin tai putkituksena nykyisten teiden varsia pitkin. Louhokseen on olemassa olevat juoksu-yhteydet rikastushiekka-alueelta ja vedenkäsittelylaitokselta.

Hituran rikastushiekka-aldaiden ja selkeytsaltaan padot on luokiteltu patoturvallisuuslain mukaisesti 2. luokan padoiksi ja

palautusvesialtaan padot 3. luokan padoiksi. Patoturvallisuustarkkailu jatkuu toistaiseksi tarkkailuohjelman mukaan. Selkeytys- ja palautusvesialtaan patoja on purettu sulkemistöiden yhteydessä. ELY-keskuksen vesistöyksikkö on esittänyt patoturvallisuusviranomaiselle kaikkien allasalueen patojen luokituksen poistamista. Luokittelupäätöstä ei ole vielä saatu, mutta alustavan suullisen tiedon mukaan rikastushiekka-altaiden padot olisivat jäämässä luokittelun piiriin. Lisäksi rikastushiekka-alue on kaivoksen ympäristöluvassa luokiteltu suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaksi kaivannaisjätealueeksi.

ELY-keskuksella on tarkoitus jättää yhdessä Belvedere Mining Oy:n konkurssipesän kanssa aluehallintovirastoon kaivoksen toiminnan lopettamista koskevien velvoitteiden määräämistä koskeva lupahakemus. Hakemukseen sisältyy mm. koko kaivosaluetta koskeva vesienkäsittelysuunnitelma sulkemisen jälkeisenä aikana. Samassa yhteydessä tarkastellaan myös, aiheuttaako rikastushiekka-alue enää suuronnettomuuden vaaraa. Hakemuksen jättämisen arvioitu aikataulu on vuosien 2023–2024 aikana. Hankealueen B-1 vieressä sijaitseva avolouhos lähiympäristöineen on sortumavaarallista aluetta ja se on aidattu. Avolouhoksen täyttyminen on kesken ja uusia sortumia tapahtuu koko ajan. Louhoksen vesipinta on tällä hetkellä noin 11 metriä Kalajoen vesipintaa alempana ja nousee noin sentin päivävauhtia. Pintavesien lisäksi louhokseen virtaa pohjavettä. Louhoksen ympäristön pohjavesipinta on vielä alentuneena ja tulee nousemaan louhoksen täytyessä, mikä voi vaikuttaa mm. peltojen kantavuuteen. Louhoksen täytyttyä virtaus kääntyy kohti Kalajokea. Louhoksen vesipinnan arvioidaan nousevan lähelle Kalajoen vesipinnan tasoa. Hankealueella B-1 sivukivialueiden ja avolouhoksen välissä on kaksi maanottoaluetta, joista on otettu pintamaata ja savea kaivoksen sulkemistöihin. Maanottoalueet ovat nykyään vesialueita.

Avolouhosta ympäröivä peltoalue on pengerreretty ja pellot kuivatetaan pumppaamalla. Kalajoen tulvapenger ja pumppaamo ovat ELY-keskuksen kunnossapidettäviä. Hankealue B-1 sijoittuu osin Kalajoen tulva-alueelle, jonne keskimäärin kerran 20 vuodessa toistuva tulva nousee.

Hankealueella B-1 kiillegneissikasan ja avolouhoksen vieressä ns. kolmijalan alueella maaperässä on öljyä. PIMA-selvitysten perusteella öljystä ei arvioida aiheutuvan ympäristöriskiä nykyisellään eikä veden noustessa avolouhoksessa. Vesistöyksikön lausuntopyyntö PIMAselvityksistä on vireillä ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikössä. Öljyesiintymä jatkuu osittain kiillegneissikasan alle. Lähiympäristöön asennetuista tarkkailuputkista ei ole toistaiseksi saatu vesinäytteitä, koska ne ovat vielä kuivia pohjaveden ollessa alentuneena. Kolmijalan alueella on

myös Feasib Consulting Oy:n vedenkäsittelymateriaalien testialue, missä on käynnissä tutkimushankkeita.

Hakemussuunnitelmasta B-1 ja aluepiirustuksesta B ilmenee, että osalla läjitysalueesta on tarkoitus tehdä maansiirtotöitä alueen muotoilemiseksi aurinkopuistolle sopivaksi. Sivukivialueilla peittorakenteet on tehty lähinnä tasannealueille ja jyrkät luiskat on jätetty peittämättä. Suljetuilla sivukivialueilla ei tule tehdä maansiirtotöitä. Kasojen kaivaminen ja muotoilu rikkoo peittorakenteet ja lisää jätealueelta liukenevien haittaaineiden, kuten nikkelin, kuormitusta ympäristöön. Sivukivikasat ovat lohkareisia ja niissä voi syntyä rapautumisen ja eroosion myötä painumia ja syöpymiä. Jyrkissä luiskissa voi tapahtua paikallisia sortumia.

Kaivoksen sulkemisen näkökulmasta hankkeiden toteuttamiselle ei ole estettä, kunhan edellä mainitut asiat huomioidaan. Hankealueiden lopulliset rakenne- ja sijoitussuunnitelmat sekä tarkennetut asemapiirroksot on hyväksyttävä ELY-keskuksessa.

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue lausuu hankkeesta seuraavaa.

Aluepiirustus B:ssä on havaittavissa, että aurinkopaneeleja on tulossa aivan maantien 7630 (Järvikyläntie) varteen Malmittien liittymän itäpuolelle. Karkeasti kartalta mitattuna näyttää siltä, että osa aurinkopaneeleista sijoittuisi maantien suoja-alueelle. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue muistuttaa, että maantien suoja-alue ulottuu kyseisellä maantiellä 20 metrin etäisyydelle maantien ajoradan keskiliinjasta, eikä hyväksy paneelien sijoittamista maantien suoja-alueelle. Myös esimerkiksi rakennukset ja muuntamot tulee sijoittaa maantien suoja-alueen ulkopuolelle.

Mikäli aurinkovoimapuiston rakentaminen vaatii esimerkiksi liittymien parantamista, laajentamista tai uutta liittymää maantien varrella, tulee rakentajan hakea ELY-keskuksesta liittymälupaa. Lisätietoa asiasta löytyy: <https://www.ely-keskus.fi/liittymat>. Jos maantien tiealueelle on tarvetta sijoittaa uusia kaapeleita, johtoja tai putkia, sitä varten tarvitaan lupa, jota voi hakea Pirkanmaan ELY-keskuksesta. Lisätietoa: <https://www.elykeskus.fi/kaapelit-johdot-ja-putket-tiealueella>. Mahdollisten maanteiden tiealueille tehtävien muutosten suunnitteluun voidaan edellyttää suunnittelulupaa, jonka myöntää tarvittaessa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue. Kaikkiin maanteillä tehtäviin töihin tulee hakea työ lupa Pirkanmaan ELY-keskukselta.

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue pitää tärkeänä, että erityisesti lähelle maanteita sijoitettavien paneelien osalta kiinnitetään

huomioita niiden häikäisyn ehkäisyyn. Paneelit eivät saa aiheuttaa häikäisyä maantiellä liikkujille.

Aurinkovoimapuistoaluetta ympäröivä aita tulee sijoittaa kiinteistöllä alueen rajoittuessa maantiehen 1 metrin päähän kiinteistön rajasta. Aidan tulee vastata riista-aitaa (korkeus 2 m). Liittymien kohdalla aidassa tulee olla portti.

Mikäli aurinkovoimapuistoa rakennettaessa hankealueelle on tarpeen kuljettaa paljon esimerkiksi maa-aineksia hankealueen ulkopuolelta, tulee kuljetuksista aiheutuvia vaikutuksia pyrkiä vähentämään kuljetusreitillä varrella olevan asutuksen näkökulmasta. On tärkeää tunnistaa liikenneturvallisuuden tai liikenteen sujuvuuden näkökulmasta mahdolliset ongelmalliset paikat.

Kuljetuksia suunniteltaessa tulee kuljetusreitillä huomioida maanteiden osalta mahdolliset siltojen paino- ja korkeusrajoitukset sekä teiden painorajoitukset ja kunto. Kuljetusten ajoittuminen kelirikko-aikaan vaikuttaa merkittävästi tieverkon vahvistustarpeeseen. Hankkeen aiheuttaman liikenteen vaikutukset tiestön ja siltojen kantavuuteen tulee arvioida sekä määrittää mahdolliset rakentamis-, vahvistamis- ja parantamistarpeet sekä mahdolliset liittymien ja kaarteiden leventämistarpeet. Parantamistarpeiden arvioinnissa on huomioitava hankealueen ohella myös aluetta ympäröivä, kuljetuksiin käytettävä tiestö. Mikäli maanteiden osalta rakenteiden vahvistamiselle tai liittymien parantamistoimille todetaan tarvetta, niiden suunnitteluun ja niihin liittyvien suunnitelmien käsittelyyn tulee varata riittävästi aikaa. Toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella yhdessä niistä vastaavien viranomaisstahojen (ELY-keskus tai Väylävirasto) kanssa. Tarvittaessa tulee pyytää hyvissä ajoin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueelta ennakkolausuntoa teiden ja siltojen kantavuuksista kuljetusreittien osalta.

Yhteenveto

ELY-keskuksen näkemys on, että hankkeiden YVA-tarveharkinta tulee olla ratkaistu ennen kuin suunnittelutarveratkaisusta päätetään.

ELY-keskus korostaa, että tässä lausunnossa mainitut tarvittavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnit tulee olla tehty ennen kuin suunnittelutarveratkaisusta päätetään.

Hankkeesta tulee pyytää lausunnot voimajohtojen omistajilta ja Tukes:lta.

ELY-keskus toteaa, ettei jarosiittialueelle saa rakentaa ja hankkeesta vastaavan on selvitettävä suoja-alueen tarvittava laajuus hankkeen

jatkosuunnitteluun. Myöskään suljetuilla sivukivialueilla ei tule tehdä maansiirtotöitä. Jätealueiden peittorakenteille ei saa aiheutua vaurioita, eikä eroosio tai veden imeytyminen maaperään saa lisääntyä.

Vedenkäsittelyn, vesienhallinnan ja vesienjohtamisjärjestelyiden hoidon ja kunnossapidon vaatima tila ja kulkuyhteydet on säilytettävä. ELY-keskuksella on oikeus tehdä alueella kaivoksen sulkemisen ja tarkkailun kannalta tarpeellisia toimenpiteitä ja mahdollisia muutostöitä korvauksetta.

ELY-keskus toteaa, ettei se voi ottaa kantaa tässä vaiheessa hankkeen kaikkiin vaikutuksiin tai miten hanke vaikuttaa kaivokselle tehtyihin ympäristöluvan mukaisiin sulkemistoimenpiteisiin tai luvan edellyttämiin valvontatoimiin alueella.

ELY-keskus edellyttää kaivoksen sulkemistoimien turvaamiseksi, että hankealueiden lopulliset rakenne- ja sijoitussuunnitelmat sekä tarkennetut asemapiirroksot on hyväksyttävä ELY-keskuksessa ennen hankkeen toteuttamista. Hankkeen mahdollisella toteuttamisella ei saa estää olemassa olevien ympäristölupapäätösten noudattamista miltei osin.”

Lisäksi rakennusvalvonnalla on ollut käytössään Kainuun ELY-keskuksen patoturvallisuusviranomaisen 21.4.2022 Sitema Oy:lle antama lausunto:

”Patoturvallisuusviranomaisen lausunto

Hituran kaivoksen padot ovat kaivoksen sulkemisesta ja rikastushiekkaalueen peittämisestä huolimatta edelleen patoturvallisuuslain (494/2009) 11 §:n mukaisesti luokiteltuja patoja. Patoturvallisuuslain 15 §:n mukaan padon omistaja on velvollinen pitämään padot kunnossa, 16 §:n käyttämään niitä vaaraa aiheuttamatta ja 17§:n mukaan tarkkailemaan niitä hyväksytyyn tarkkailuohjelman mukaisesti.

Aurinkovoimapuiston muuntamot ja maakaapelit sijoittuvat toimitetun kaapelireittikartan mukaan kolmen Hituran patoturvallisuuslain mukaan luokitellun padon alueelle. Palautusvesiallas on osittain purettu, selkeytysvesialtaan päälle on rakennettu peittorakenne ja patoa on osittain purettu sekä rikastushiekka-aldaiden päälle on rakennettu peittorakenne. Peittorakenteen johdosta hulevedet eivät pääse imeytymään rikastushiekkaan ja rikastushiekassa oleva huokosvesivesimäärä vähenee, joten ajan myötä myös padoista aiheutuva patoturvallisuuslain tarkoittama vahingonvaara pienenee. Kaivoksen padoista on valmistumassa arvio nykytilanteessa aiheutuvasta vahingonvaarasta, jonka mukaan patojen luokittelun tarve tullaan arvioimaan uudelleen.

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen patoturvallisuusviranomaisen ei näe estettä hankkeen toteuttamiselle. Toimitetuista asiakirjoista ei kuitenkaan selviä kaapeleiden ja kaivantojen sijaintia suhteessa patorakenteeseen. Suunnitelmaa tulisi täydentää padon tyyppipoikkileikkauksella, jossa näkyisi kaivantojen sijoittuminen sekä myös altaan tiivisrakenne.

Hankkeen toteuttajan tulee varmistaa yhteistyössä padon omistajan kanssa, että tulevat rakenteet eivät töiden aikana tai niiden valmistuttua vaaranna patoturvallisuutta, haittaa rikastushiekka-altaan pintavesien kulkeutumista, estä padoilla liikkumista tai haittaa patojen tarkkailua. Mikäli kaivantoja tehdään padon ulkoluiskaan (esim. kaapelilinja kaivosalueen sähköasemalle), tulee varmistaa että ulkoluiskaa ei tukita liian tiiviillä materiaalilla siten, ettei altaan suotovesien purkautuminen esty. Myöskin mahdollisissa patorakenteen läpiviennissä tulee varmistua, ettei niiden kautta pääse muodostumaan hyvin vettä läpisevää virtauskanavaa, josta voisi olla vaaraa patorakenteelle.”

Hankkeen vaikutukset maisemaan ja naapureihin

Rakennuspaikka on noin 180 hehtaarin suuruinen useasta tilasta ja määrälalasta Nivalan Järvikylällä vanhalla rikastushiekka-altaalla ja sen lähiympäristössä Alue on ollut pääasiassa kaivos- jo osittain metsätalouskäytössä. Rakentaminen vaatii puuston poiston metsäalueella. Lähinaapurit sijaitsevat hankealueen välittömässä läheisyydessä.

Kaavoitustilanne

Suunnittelualueella ei ole voimassa yleis- tai asemakaavaa. Alueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan 1. 2. ja 3. vaihemaakuntakaava. Maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu maaseudun kehittämisen kohdealueelle. Kaavamääräyksissä mainitaan: *Merkinnällä osoitetaan ylikunnallisia maaseutuasukun alueita, joilla kehitetään erityisesti maatalouteen ja muihin maaseutuelinkeinoihin, luonnon- ja kulttuuriympäristöön sekä maisemaan tukeutuvaa asumista, elinkeinotoimintaa ja virkistyskäyttöä. Vyöhykkeillä on tarvetta kehittää kuntien yhteistyöllä yhtenäisiä suunnitteluperiaatteita.*

Suunnittelumääräyksistä todetaan: *Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota luonnon ja ympäristön kestävään käyttöön, maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toimintaedellytyksiin, maiseman hoitoon, vesistön vedenlaadun turvaamiseen ja ulkoilureittien kehittämiseen.*

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä tulvan

aiheuttamat rajoitukset rakentamiselle. (Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava).

Maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle *Malisjokivarren kulttuurimaisema* (Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2013–2015). Suunnittelumääräyksissä todetaan: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä on otettava huomioon alueen ominaispiirteet sekä maisema- ja kulttuuriarvot. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Maisema-alueella tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä. Uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeutumiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan.*

Hankkeen vaikutukset

Vaikutukset kaavoitukselle ja alueiden käytön muulle järjestämiselle

Hankkeella ei ole merkittäviä vaikutuksia kaavoitukselle tai alueiden käytölle.

Maisemalliset vaikutukset ja vaikutukset luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilymiseen.

Suunnitellulla hankkeella on maisemallisia vaikutuksia hankkeen lähialueelle. Huomioiden hankkeen sijoittuminen arvokkaan maisemaalueen reuna-alueelle ja korkeusasemaltaan Järvikyläntien korkotason yläpuolella vanhalle rikastushiekka-altaalle, suunniteltu hanke ei kuitenkaan todennäköisesti merkittävällä tavalla vaikeuta erityisten kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä.

Vaikutukset yhdyskuntakehitykselle

Aurinkopuistoa ei ole tarpeen liittää vesijohtoon tai viemäriin.

Hankealueelle B1 on tarkoitus rakentaa sähköasema, johon aurinkovoimala liitetään. Sähköverkkoa mahdollisesti joudutaan vahvistamaan.

Hankealueen toteutuminen vaatii teiden rakentamista. Kulku aurinkopuistoon tapahtuu Järvikyläntien kautta. Aurinkovoimalan tieliittymien luokitus tulee tarkistaa ja tarvittaessa hakea liittymälupa.

Ratkaisuvalta

Maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n 5 momentin mukaan rakennusluvan myöntämiselle säädettyjen edellytysten olemassaolon suunnittelutarvealueella ratkaisee

rakennuslupamenettelyn yhteydessä tai erillisessä menettelyssä kunnan päättämä viranomaisen.

Nivalan kaupungin hallintosäännön mukaan tekninen lupajaos päättää rakennusluvan edellytyksistä suunnittelutarvealueella.

Sovelletut oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n mukaan suunnittelutarvealueella tarkoitetaan aluetta, jonka käyttöön liittyvien tarpeiden tyydyttämiseksi on syytä ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin, kuten teiden, vesijohdon tai viemärin rakentamiseen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n 1 momentin mukaan sen lisäksi mitä rakennusluvan edellytyksistä muutoin säädetään, rakennusluvan myöntäminen 16 §:ssä tarkoitetulla suunnittelutarvealueella, jolle ei ole hyväksytty asemakaavaa, edellyttää, että rakentaminen 1) ei aiheuta haittaa kaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle; 2) ei aiheuta haitallista yhdyskuntakehitystä; ja 3) on sopiva maisemalliselta kannalta eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista.

Rakentamisessa on mahdollisuuksien mukaan säästettävä arvokkaita kasvillisuuden reunavyöhykkeitä, luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä kuten siirtolohkareita, kauniita yksittäispuita, jne.

Esittelijä

Vt. rakennustarkastaja Ojala Ari

Päätösesitys

Suunnittelutarveratkaisu jätetään pöydälle lisäselvityksiä varten. Lisäksi YVA-tarveharkinta tulee olla ratkaistu ennen kuin suunnittelutarveratkaisusta päätetään.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

OTE:

Hakija, POP ELY-keskus, vt. rakennustarkastaja

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite31	Hakemus
Liite32	Karttaote
Liite33	Aluepiirustus A-alue
Liite34	Suunnittelutarveratkaisun hakemussuunnitelma
Liite35	Ympäristöolosuhdeselvitys

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	46
------------------	------------	---	----

Tekninen lupajaos	§ 54	29.08.2023
-------------------	------	------------

Numero	Otsikko
Liite36	Lausunto Kainuun ELY-keskus
Liite37	Lausunto Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, alue A ja B-1
Liite38	Lausunto arkeologia Pohjois-Pohjanmaan museo, alue A
Liite39	Lausunto rakennettu kulttuuriympäristö Pohjois-Pohjanmaan museo, alue A ja B-1
Liite40	Lausunto ympäristösihteerin
Liite41	Lausunto kaavoittaja

Oheismateriaali

Otsikko

Valtuutus, ei julkinen JulkL 7§

Valtakirja, ei julkinen JulkL 7 §

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	47
------------------	------------	---	----

Tekninen lupajaos	§ 55	29.08.2023
-------------------	------	------------

Suunnittelutarveratkaisu Hituran aurinkovoimala, alue B-1

Teklupaj 29.08.2023 § 55

309/10.03.00.01/2023

Ennakkovaikutusten arviointi laadittu: Kyllä [] Ei []

Liitteet: hakemus, karttaote, aluepiirustus, hakemussuunnitelma, POP ELY lausunto, Pohjois-Pohjanmaan museo lausunnot arkeologinen kulttuuriperintö ja rakennettu kulttuuriympäristö, TUKES lausunto, kaavoittajan lausunto, vs. ympäristösihteerin lausunto

Oheismateriaali: Esisopimus kiinteistön kaupasta 2 kpl, ei julkinen JulKL 7 §

Valmistelija

Vt. rakennustarkastaja Ojala Ari p. 040 3447 250

Asia Aurinkoenergian tuotantoalue B-1

Hakija Callio-Hitura Solarpark Oy
Y-tunnus: 3291498-2
Heikkiläntie 7
00210 HELSINKI
otto.norokorpi@skarta.fi
044 4252 940

Rakennuspaikka

Kylä Järvikylä
Koko tila/määräala Useita tilaja ja määräaloja

Kiinteistötunnukset 535-402-3-73, 535-402-3-83, 535-402-3-115, 535-402-3-53, 535-401-16-93, 535-401-16-77, 535-402-24-46, 535-402-3-236, 535-402-3-120, 535-402-3-116, 535-402-3-74, 535-402-3-84, 535-401-16-48, 535-401-16-94, 535-401-16-36, 535-401-16-58, 535-401-16-74, 535-402-24-9, 535-402-24-73, 535-402-24-77, 535-402-24-79, 535-402-24-81, 535-402-24-47, 535-401-16-10, 535-401-16-92, 535-402-3-39, 535-401-16-59, 535-402-3-118, 535-402-3-148, 535-402-3-22, 535-402-3-242, 535-402-3-244, 535-402-3-176, 535-402-3-98, 535-401-16-76, 535-401-16-84, 535-401-16-107, 535-401-16-20, 535-401-16-92 (määräala), 535-402-24-73 (määräala), 535-401-13-39, 535-401-13-49, 535-401-16-26 ja 353-401-13-79

Pinta-ala n. 80 ha

Hanke Aurinkoenergian tuotantoalueen rakentaminen.

Rakennuspaikan sijainti

Rakennuspaikka sijaitsee Nivalan Järvikylällä n. 10.5 km:n etäisyydellä Nivalan keskustasta kaakkoon Järvikyläntien pohjoispuolella Hituran vanhan kaivosalueen sivukivialue.

Naapurien kuuleminen

Kuulemisesta säädetään MRL:n 173 §:ssä ja MRA:n 86 §:ssä. Ennen asian ratkaisemista on naapureille ja muille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa, varattava tilaisuus kirjallisen muistutuksen tekemiseen.

Rakennusvalvonta on järjestänyt julkisen kuulemisen hankkeen johdosta. Hankkeesta on tiedotettu Nivalan kaupungin ilmoitustaululla 27.6.-28.7.2023 ja Nivala-lehdessä 29.6.2023.

Huomautukset

Asianosaiset eivät jättäneet huomautuksia suunnittelutarveratkaisusta.

Lausunnot

Hankkeesta on pyydetty Ilmavoimien esikunnan, kaavoittajan, ympäristösihteerin, Pohjois-Pohjanmaan museon, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausunnot.

Ilmavoimien esikunta ei antanut lausuntoa hankeesta.

Kaavoittaja on puoltanut hakemusta ja lausunut seuraavaa:

” Suuret maaperusteiset aurinkovoimalat varaavat alleen suuria maa-alueita, jolloin saattaa syntyä maankäyttömuotojen välistä kilpailua. Tämän vuoksi maankäytön ohjauksessa painotetaan tyypillisesti aurinkoenergian tuotantolaitosten sijoittamista esimerkiksi viljelykelpoisten alueiden ulkopuolelle tai alueille, joiden viljavuus tai ekologinen arvo on pieni.

Maisemavaikutukset ovat laajojen aurinkoenergian tuotantoalueiden merkittävimpiä ympäristövaikutuksia, jotka koostuvat maiseman rakenteen, luonteen ja laadun muutoksista sekä visuaalisista vaikutuksista ja joiden voimakkuus vaihtelee tarkastelupisteen sekä vuorokauden- ja vuodenajan mukaan. Ympäröivän maiseman topografialla, peitteisyydellä, ominaispiirteillä ja sietokyvyllä on suuri merkitys koettujen visuaalisten vaikutusten voimakkuuteen ja laajuuteen. Maisemavaikutukset voidaan minimoida välttämällä alueita, joissa aurinkopaneelit dominoivat maisemaa.

Hituran jätealtaalle suunnitteilla oleva aurinkovoimapuisto soveltuu alueelle mainiosti. Alue on kaivoksen sulkutoimenpiteiden vuoksi pidettävä puustosta vapaana joten jonkinlainen taloudellinen toiminta tukee alueen kunnossapitoa. Lisäksi alue sijaintinsa vuoksi ei muuta

maisemakuvaa Järvikyläntieltä eikä kalajokilaakson Kulttuurimaisema-alueelta katsottuna.”

Ympäristösihteeri on puoltanut hakemusta ja lausunut seuraavaa:

” Vanha kaivosalue soveltuu hyvin aurinkopaneelien sijoituspaikaksi, alueen maisema- ja käyttöarvojen ollessa suljetun kaivoksen vuoksi pienet. Toimijan laatima ympäristöselvitys arvioi hankkeen ympäristövaikutukset pieniksi. Paneelien sijoittelussa ja maakaapeloinnissa on huomioitava vaikutukset maaperään ja vesistöön riittäväillä suojaetäisyyksillä ja niin, ettei maan muokkaus päästä haitallisia aineita leviämään ympäristöön. Toiminta ei saa häiritä kaivosalueen jälkihoitoa ja seurantaa.”

Pohjois-Pohjanmaan museo antoi hankkeen johdosta kaksi lausuntoa, ensimmäinen lausunto käsitteli alueen arkeologiaa ja toinen alueen rakennettua kulttuuriympäristöä.

”NIVALA Hitura B-1-alue, aurinkopuiston suunnittelutarveratkaisun hakemussuunnitelma / arkeologia

Nivalan kaupungin rakennusvalvonta on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa Nivalan aurinkopuiston, Hitura B-1-alueen suunnittelutarveratkaisun hakemussuunnitelmasta. Tämä Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Skarta Energy Oy hakee suunnittelutarveratkaisua Nivalan Hituran alueelle rakennettavalle aurinkovoimapuistolle. Hankealue sijaitsee noin 9 kilometrin päässä Nivalan keskustasta etelään, entisen kaivosalueen sivukivialueella ja sen yhteydessä. Hankealueen koko on noin 86 ha, johon kuuluu sivukivien läjitysalueita, hieman metsä-/peltoaluetta ja tiealueita vieruksineen. Tämän B-1-alueen rinnalla suunnitellaan A-alueita lakkautetun kaivospiirin eteläalueille. Aurinkopuiston tuottama sähkö johdetaan 33 kV maakaapelilla puiston osista kohti sähköasemaa. Sähköaseman paikka on suunniteltu Kummuntien varteen, joka sijaitsee suunnittelutarvealueen B-1 länsiosassa.

Hituran B-1-alueelle suunnitellaan rakennettavaksi aurinkovoimalan paneelienttiä, useita muuntamoita ja puiston vaatimat pienet huoltorakennukset, joiden sijoittelu alueella tarkentuu myöhemmin. Toimenpidelupahakemukseen on sisällytetty parhaan käsityksen mukaiset luonnokset aluerakennelmista. Puiston käytön ja kunnossapidon vaatimille huoltorakennuksille, sähköasemalle sekä akkuasemalle on haettu erikseen rakennuslupa, johon tämä suunnittelutarveratkaisu liittyy. Kyseinen alueellinen huoltorakennuskeskittymä sijoittuu suunnittelutarvealue B-1:n länsiosaan. Sähköasemaa varten vedettävän maakaapeloinnin

alustava reitti on esitetty hakemussuunnitelman liitteessä Aluepiirustus B.

Hankealueelta tai suunnitellun maakaapeloinnin reitiltä ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita. Suunnittelualue on kuulunut arkeologisen inventoinnin piiriin viimeksi vuonna 2005 Nivalan kaupungin inventoinnin yhteydessä. Vaikka aiempi arkeologinen selvitys on vanha, Pohjois-Pohjanmaan museo arvioi, että suunnittelualue ei ole maastoltaan ja topografialtaan potentiaalista uusille arkeologisen kulttuuriperinnön kohteille. Suurin osa hankealueesta sijaitsee lisäksi entisellä sivukivien läjitysalueella, jonka vuoksi aluetta on jo muokattu runsaasti. Hankealueelle ei ole tarvetta tehdä arkeologista selvitystä.

Suunnittelutarveratkaisuluvan myöntämiselle ei ole muinaismuistolain mukaista estettä. Museo kuitenkin muistuttaa, että mikäli esimerkiksi rakentamistöiden yhteydessä tavataan merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä tai irtaimia muinaisesineitä, tulee työ muinais-muistolain 14 § sekä 16 § mukaisesti keskeyttää ja viipymättä ilmoittaa asiasta Pohjois-Pohjanmaan museoon (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi). Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa hankkeesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.”

” NIVALA Hituran aurinkovoimalan alueiden A ja B1 suunnittelutarveratkaisut / rakennettu kulttuuriympäristö

Nivalan kaupunki on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa suunnittelutarveratkaisuihin, jotka koskevat Hituran vanhalle kaivosalueelle suunnitellaan olevan aurinkovoimalan rakentamista. Suunnittelualue on jaettu kahteen osaan ja erillisille suunnittelutarvehakemuksille: alue A ja alue B1. Tämä museon lausunto koskee rakennettua kulttuuriympäristöä ja arvokkaita maisema-alueita.

Skarta Energy Oy hakee suunnittelutarveratkaisua koskien noin 180 ha laajuisen aurinkovoimapuiston rakentamista Nivalan Hituran alueelle, entisen kaivosalueen rikastushiekka-altaalle ja sen ympäristöön. Hituran alueelle suunnitellaan rakennettavaksi aurinkovoimalan paneelikenttiä, useita muuntamoita ja puiston vaatimat pienet huoltorakennukset. Hankealue sijaitsee noin 9 km Nivalan keskustasta etelään.

Hituran aurinkopuiston hankealue A sijaitsee Hituran kaivoksen rikastehiekka-alueilla. Alueeseen kuuluu rikastushiekka-, selkeytys- ja palautusvesiallasvyöhykkeiden lisäksi viereistä metsäistä aluetta allaspadon vaikutuspiirissä. Hankealue rajautuu metsä- ja peltoalueisiin sekä hautausmaa-alueeseen. Hituran aurinkopuiston

hankealue B-1 sijaitsee entisellä Hituran kaivoksen sivukivialueilla ja yhteydessä. Alueeseen kuuluu sivukivien läjitysalueita, hieman metsä-/peltoaluetta ja tiealueita vieruksineen. Suunnittelualueen pinta-ala kaikkiaan on n. 86 ha.

Hituran aurinkovoimalan suunnittelualue A rajautuu pohjoispuolelta Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokkaaseen viljelymaisemaan (VAM130128), joka kuuluu myös maisemansuojeluohjelmaan (MAO110116). Hituran B1-alue sijaitsee VAMA-alueen aluerajauksen sisäpuolella. Hankesuunnitelman mukaan tarkemmat havainnekuvat, rakennelmasuunnitelmat ja asemapiirros toimitetaan, kun kaikki tekniset ratkaisut on valittu yhdessä paneeli- ja materiaalitoimittajan kanssa.

Hituran aurinkovoimalahanke sijoittuu osittain (alue B1) Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokkaan viljelymaiseman aluerajauksen sisälle ja osittain (alue A) aluerajauksen välittömään läheisyyteen. Valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille (VAMA-alueet) ei ensisijaisesti tule suunnitella ja rakentaa suurimittakaavaisia energiahankkeita, joilla voi olla vaikutusta maiseman arvoihin. Hituran aurinkovoimalan hankealue sijoittuu kuitenkin kokonaisuudessaan Hituran käytöstä poistuneen kaivoksen rikastushiekka-, sivukivi-, selkeytys- ja palautusvesiallasvyöhykkeiden alueille, eli maisemavaurioita jo kokeneille alueille. Pohjois-Pohjanmaan museon näkemys on, että Hituran aurinkovoimalahankkeen jatkosuunnittelussa tulee tarkoin huomioida Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokas viljelymaisema arvioimalla kattavan selvityksen kautta hankkeen maisemalliset vaikutukset siihen sekä alue B1:n että alue A:n osalta.”

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on hakemuksesta lausunut seuraavaa:

”Nivalan kaupunki pyytää maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 173 § 3 mom. mukaisesti Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta lausuntoa suunnittelutarveratkaisuhakemuksista Hituran kaivosalueen hankealueelle A ja B-1. Tämä lausunto koskee molempia lausuntopyyntöjä. Suunnittelutarvehakemuksia koskevat aineistot ovat olleet nähtävänä Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen eri vastuualueilla ja yksiköissä ja siitä on annettu seuraavaa palautetta:

Luonto ja alueidenkäyttö -yksikkö

Alueidenkäyttöryhmä

Tällä hetkellä Suomessa ei ole yhtenäistä valtakunnallista ohjeistusta tai oikeuskäytäntöä siitä, mitä MRL:n mukaisia lupamenettelyjä teollisen kokoluokan aurinkovoimaloiden

rakentamisessa sovelletaan. Hankkeissa tulee ratkaista tapauskohtaisesti, mitä lupamenettelyä kulloinkin sovelletaan. Lupamenettelyn arvioimisessa voidaan kiinnittää huomiota muun muassa hankkeen sijaintiin, suunnittelualueen olosuhteisiin, herkkyyteen ja suunnittelutarpeisiin sekä hankkeesta aiheutuviin vaikutuksiin myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioiden. MRL ei nykyisessä muodossaan mahdollista aurinkovoimaloiden toimenpide- tai rakennuslupien myöntämistä suoraan yleiskaavan perusteella. Mikäli suunnittelutarveratkaisun edellytykset eivät täyty, on alueelle laadittava asemakaava. Nyt esitetyissä hakemuksissa hanke on tarkoitettu toteutettavaksi suunnittelutarveratkaisulla ja toimenpideluvalla tai rakennusluvalla.

ELY-keskus toteaa, että sen tehtävään kuuluu MRL:n 18 §:n perusteella valvoa, että kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat. Merkittävilä osin suunnittelutarveharkintavalta on luvan käsittelijällä, mutta hankkeella saattaa olla vaikutuksia Hituran kaivoksen ympäristöluvan mukaisiin sulkemistoimenpiteisiin ja sulkemistoimenpiteiden jälkivalvontaan, valtakunnallisesti merkittäviin maisema-alueisiin ja maakunnallisesti merkittäviin sähkönsiirtokysymyksiin. Kyseessä voidaan tulkita olevan maakunnallisesti merkittävä aurinkoenergian tuotantohanke2. Hanketta koskevan YVA-tarveharkintapyynnön mukaan ensimmäisessä vaiheessa, joka koskee hankealuetta A, aurinkovoimalan teho on noin 75 MW. Hankealueen A ja B-1 kokonaistehoksi on arvioitu <100 MW.

2 Maakunnallisesti merkittävän kokoluokan määrittelyä voidaan lähestyä mm. tarkastelemalla tuotantoalueen vaatimaa sähköverkkoliityntää sekä vertaamalla aurinkoenergiaa tuulivoimahankkeiden käsittelyyn maakuntakaavoissa. Tällöin maakunnallisesti merkittävän kokoluokan alarajaksi muodostuisi kapasiteetti 30 MW ja pinta-ala 60 ha.

https://satakunta.fi/wpcontent/uploads/2021/05/101001204_Satakunta_aliitto_Esiselvitys_aurinkoenergian_tuotantoalueista_20160428_LOP_PURAPORTTI.pdf

MRL 137 §:ssä on asetettu edellytykset suunnittelutarveratkaisun myöntämiselle. Rakentaminen muun muassa ei saa aiheuttaa haittaa asemakaavoitukselle, yleiskaavoitukselle tai alueiden käyttöön muulle järjestämiselle, rakentaminen on sopivaa yhdyskuntateknisten verkostojen kannalta, rakentamisen on oltava sopivaa maisemalliselta kannalta eikä se saa vaikeuttaa erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä. Rakentaminen suunnittelutarvealueella ei myöskään saa johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Alueella voimassa olevat Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavat 1.–3. ohjaavat alueen suunnittelua. Hankealueelle ei ole laadittu yleis- tai asemakaavaa. Kaivosalueelle on osoitettu maakuntakaavassa käyttötarkoituksmerkintä, jossa kaivostoiminta päättyy ja/tai alueelle haetaan vaihtoehtoisia toimintaa. Teollisen mittakaavan aurinkoenergian tuotantoalueen sijoittamista suositellaan erityisesti jo käytetyille, ei luonnontilaisille alueille. EMMI-hankkeen loppuraportissa on todettu, että nämä käytetyt, ns. brown field -alueet voivat olla esim. pilaantuneiden maiden alueita tai esimerkiksi [...] entisiä teollisuusalueita ja kaivosalueita. 3 Hakemuksen mukaista hanketta voidaan pitää maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukaisena maankäyttönä ja siten alueelle soveltuvana. Vaihtoehtoiselle tai uudelle maankäytölle on kuitenkin oltava toimintaedellytykset ko. alueella ja sen on oltava myös yhteensovittavissa ympäröivään maankäyttöön. Arviointi hankkeen soveltuvuudesta alueelle tulee perustua riittäviin selvityksiin.

3 EMMI-hanke. https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2023/04/EMMI_TP1_Uusiutuva-energiantuotanto-javetytalous_loppuraportti_11042023.pdf

Hakemuksien aluepiirrosten mukaan kaivosalueen olevia kulkureittejä voidaan hyödyntää aurinkoenergian tuotantoalueella huoltoteinä. Myös maakaapeloinnit on osoitettu olevien kulkureittien varteen. Hankkeen edellyttämät maanrakennustyöt (ml. maakaapelointi) ei saa rikkoa toteutettuja peittorakenteita. Muuntamoiden määrää ei ole esitetty eikä niiden sijainteja ole osoitettu. Hakemuksien mukaan sähköasema, huoltorakennus ja akustoasema sijoittuvat hankealueelle B-1. Hanesuunnitelmassa sähkönsiirtokysymykset ovat kuvattu niukasti. Hakemuksen mukaan aurinkoenergian tuotanto on tarkoitus liittää olevaan 110 kV voimajohtoon. Puheena oleva Hitura-Vepsu 110 kV voimajohdolle on laadittu esiselvitys johdon saneeraamiseksi. ELY-keskus on lausunnossaan 26.4.2022 todennut ettei ko. voimajohdon saneeraushanke ole YVAL:n edellyttämä hanke. Käsillä olevissa suunnittelutarvehakemuksissa ei ole arvioitu hankkeen vaikutuksia laajemmin alueen sähkönsiirtokapasiteetin riittävyyteen. Hankkeen sähkönsiirron edellytysten selvittämiseksi ELY-keskus edellyttää lausunnon pyytämistä voimajohtojen omistajilta.

Hankealueen B-1 lounaispuolella sijaitsee vanhoja kaivostoiminnan aikaisia rakennuksia, joihin on sijoittunut uutta yritystoimintaa. Lisäksi hankealueen B-1 koillispuolella sijaitsee räjähdetarasto, jonka konsultointivyyöhykkeeksi Tukes on asettanut 1,5 km. ELY-keskus pitää tärkeänä, että asiasta pyydetään lausunto vastuuviranomaiselta, Tukes:lta, vaikutusten arvioimiseksi. Hakemuksen mukaan hankealueen rakentamisvaiheessa alueella arvioidaan työskentelevän 100–200 henkilöä. Kulut hankealueelle on

vt 28 ja yhdystien 7630 kautta. Hakemuksessa ei ole arvioitu tarkemmin hankkeen liikenteellisiä vaikutuksia.

Hankealue A rajautuu sen luoteis-pohjoisnurkasta valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, joka kuuluu myös maisemansuojeluohjelmaan. Hankealue B-1 on valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. Pohjois-Pohjanmaan museo on lausunnossaan 7.8.2023 todennut, että "Valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille ei ensisijaisesti tule suunnitella ja rakentaa suurimittakaavaisia energiahankkeita, joilla voi olla vaikutusta maiseman arvoihin. Hituran aurinkovoimalan hankealue sijoittuu kuitenkin kokonaisuudessaan Hituran käytöstä poistuneen kaivoksen rikastushiekka, sivukivi-, selkeytys- ja palautusvesiallasvyöhykkeiden alueille, eli maisemavaurioita jo kokeneille alueille. Pohjois-Pohjanmaan museon näkemys on, että Hituran aurinkovoimalahankkeen jatkosuunnittelussa tulee tarkoin huomioida Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokas viljelymaisema arvioimalla kattavan selvityksen kautta hankkeen maisemalliset vaikutukset siihen sekä alue B1:n että alue A:n osalta." ELY-keskus toteaa, että hankkeen maisemalliset vaikutukset ovat selvitettävä ja vaikutukset arvioida Pohjois-Pohjanmaan museon antaman lausunnon mukaisesti.

Hankesuunnitelmassa on tunnistettu hankealueen A mahdolliset vaikutukset alueeseen rajautuvaan hautausmaahan ja kappeliin. Hankkeen suunnittelussa on huomioitava riittävä suojapuusto ja -etäisyys kirkollisten toimintojen ja aurinkoenergian tuotantoalueen välillä. ELY-keskus esittää, ettei aurinkopaneeleita sijoiteta hautausmaan länsi-lounaispuolelle rajautuvalle metsäalueelle laisinkaan riittävän etäisyyden turvaamiseksi toimintojen välille, poiketen aluepiirroksessa osoitetusta.

Hakemuksien hankesuunnitelmissa on todettu, että hankealueen lähiympäristössä on asumista. Hakemuksissa ei ole tarkemmin esitetty, missä asuinrakennukset sijaitsevat ja kuinka paljon vakituista- tai loma-asumista alueella on. EMMI-hankkeessa laaditun aurinkovoiman sijainninohjausmallin mukaan aurinkoenergiահankkeiden vaikutus asumiseen on arvioitava tapauskohtaisesti 4. Hankkeen vaikutuksia arvioidessa on kiinnitettävä huomioita sen vaikutuksista terveelliseen ja turvalliseen ympäristöön. ELY-keskus toteaa, että hankkeessa tulisi selvittää aurinkoenergian tuotantoalueen melun vaikutus ympäristöön. Myös aurinkopaneelien heijastusvaikutukset ympäristöön ja maisemaan tulisi selvittää 5. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus muistuttaa patoturvallisuusviranomaisen antamasta lausunnosta 21.4.2022, joka koski vuonna 2022 rikastushiekka-alueille suunnitteilla olevaa aurinkovoimahanketta. Hituran kaivoksen padot ovat kaivoksen sulkemisesta ja rikastushiekka-alueen peittämisestä huolimatta edelleen patoturvallisuuslain (494/2009) 11 §:n mukaisesti

luokiteltuja patoja. Patoturvallisuuslain 15 §:n mukaan padon omistaja on velvollinen pitämään padot kunnossa, 16 §:n käyttämään niitä vaaraa aiheuttamatta ja 17§:n mukaan tarkkailemaan niitä hyväksytyyn tarkkailuohjelman mukaisesti.

4 EMMI-hanke. https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2023/04/EMMI_TP1_Uusiutuva-energiantuotanto-javetytalous_loppuraportti_11042023.pdf

5 Harvaan asutulla alueella keskeisenä tekijänä ovat vaikutukset naapurikiinteistöön. Toimenpidelupaa edellyttäviä tilanteita voi syntyä lähinnä aurinkopaneelin tai -keräimen valon heijastumisesta naapurikiinteistön rakennuksiin tai suuren aurinkopaneeliryhmän asentamisesta lähelle naapurikiinteistön rajaa.

<https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2021/11/Uudenmaan-aurinkoenergiaselvitys.pdf>

Hankealue B-1 sijoittuu osittain tulvariskialueelle, jossa tulvan toistuvuus on 1/20 a.

ELY-keskus toteaa, että hakemuksien liitteinä olevat aluepiirustukset ovat yleispiirteisiä eikä niiden perusteella voida arvioida aurinkopaneelien tai muiden alueelle tulevien rakennusten tai rakennelmien tosiasiallista sijaintia eikä siten voida arvioida niiden sijainnin vaikutusta muun muassa tehtyihin sulkemistoimenpiteisiin ja valvontatoimiin tai voida arvioida kaivoksen eri alueiden soveltuvuutta aurinkopaneelien sijainnille tai perustamistavalle. Suunnittelutarveharkinnan edellytysten täyttymiseksi ja hankkeen vaikutusten arvioimiseksi on laadittava riittävät selvitykset 6. Lisäksi ELY-keskus muistuttaa, että suunnittelutarvehakemuksen liitteinä olevissa aluepiirustuksissa tulisi esittää tavoiteltu tilanne. Myönteinen suunnittelutarveratkaisu on lainvoimaisena tae rakennusluvan saamiselle. Aluepiirustuksessa A on osoitettu aurinkopaneeleita myös jarsiittialueelle, jolle niiden sijoittaminen ei ole ELY-keskuksen näkemyksen mukaan mahdollista.

6 ks. HE 101/1998 suunnittelutarpeen rinnastamisesta kaavoitukseen. 137 §. Rakennusluvan erityiset edellytykset suunnittelutarvealueella. Suunnittelutarvealueen luonteen ja tarkoituksen mukaisesti maankäytön siellä tulee perustua riittävään suunnitteluun. Tämän mukaisesti ensisijainen lähtökohta on, että rakentaminen perustuisi alueelle hyväksytyyn asemakaavaan. Rakentaminen olisi kuitenkin mahdollista myös silloin, kun se on todettu sopivaksi sellaisessa lupamenettelyssä, jossa sopivuutta on voitu arvioida tavanomaista rakennuslupamenettelyä laajemmin myös yhdyskuntakehityksen, ympäristöarvojen ja tulevan maankäytön näkökulmasta.

Hituran kaivostoiminta on päättynyt vuonna 2013 ja kaivoksen sulkemistoimenpiteitä on tehty vuosina 2017–2022.

Sulkemistoimenpiteinä on tehty erilaisia peittorakenteita ja vedenkäsittelyyn liittyviä toimenpiteitä kaivannaisjätealueille. Hakemuksen mukaisen rakentamisen on tapahduttava niin ettei ympäristöluvan mukaisesti toteutettuja sulkemistoimenpiteitä vahingoiteta eikä seurantaa estetä.

Alueidenkäyttöryhmä toteaa, että hankesuunnitelmassa esitetty toiminta lähtökohtaisesti toteuttaa maakuntakaavassa osoitetun alueen käyttötarkoituksen kanssa, mutta hankkeen vaikutuksia ympäristöön, maisemaan tai kaivoksen sulkemistoimenpiteisiin tai niiden jälkivalvontaan ei voida arvioida tarkemmin ennen kuin tarvittavat selvitykset ovat laadittu. MRL 137 §:ssä asetetut edellytykset tulee arvioida myönnettäessä suunnittelutarveratkaisua.

Suunnittelutarveratkaisu on voimassa kaksi vuotta. Mikäli hanke etenee toimenpide tai rakennuslupavaiheeseen, on hankkeen luvituksessa otettava huomioon 1.1.2025 voimaan astuva rakentamislaki.

Luonnonsuojeluryhmä

Hankealue A

Skarta Energy Oy suunnittelee aurinkoenergiapuistoa Nivalan Hituran suljetun kaivoksen allasalueelle sekä sen länsipuoliselle metsäiselle alueelle. Paneelien, muuntamoiden, huoltorakennusten ym. rakenteiden sijaintipaikoista hankealueella ei ole vielä tarkka tietoa. Hankealueen pintaala on noin 180 hehtaaria ja alueelle tehtiin suunnittelutarveratkaisuhakemuksen yhteydessä kirjallisuus- ja paikkatietopohjainen ympäristöolosuhdeselvitys. Selvityksen mukaan kaivosalueella ei ole enää luontoarvoja. Kaivosalueen länsipuolella esiintyy mäntyvaltaisia talousmetsiä. Hankealueen länsireunalla sijaitsee paikkatietoaineiston mukaan metsälakikohde, toinen mahdolliseksi metsälakikohteeksi arvoitu kohde sijoittuu hankealueen länsiosaan. Selvityksessä suositellaan tekevän kasvillisuus- ja linnustonselvitys hankealueen metsäiselle alueelle, mikäli hanke etenee suunnitteluun.

ELY-keskus toteaa, että ympäristöselvitys on asianmukainen ja antaa riittävästi luontotietoa alustavaan hankesuunnitteluun. Ennen hankkeen toteutumista tulee vaikutustenarviointia varten tehdä maastotöihin perustavia luontoselvityksiä etenkin kasvillisuuden, luontotyyppejen ja linnuston osalta alueen luontoarvojen selvittämiseksi. Selvitykset tulee kohdistaa etenkin kaivosaluetta ympäröiville metsäisille alueille. Linnustonselvitysten maastotyöt tulee ulottaa myös kaivoksen allasalueelle sen verran, että saadaan vaikutustenarviointia varten riittävästi tietoa alueen avoimilla kentillä

lepäilevistä muuttolinnuista sekä pesimälajeista. Kalajoen peltoalueen merkitys pesimälinnustolle tulisi selvittää ainakin lähtötietoselvityksen (esim. alueen tuulivoimahankkeita varten tehdyistä selvityksistä) avulla.

Luontotyyppien nimet tulee olla Suomen luontotyyppien uhanalaisuus (Kontula & Raunio 2018) –julkaisun mukaisia. Metsälain 10§:n mukaiset kohteet on syytä tarkistaa maastossa ja määrittää kohteiden tarkempaa luontotyyppiä ja sen mukaista uhanalaisstatusta.

Luontodirektiivin liitteiden IV ja II lajien mahdollista esiintymistä hankkeen vaikutusalueella tulee selvittää vähintään asiantuntija-arviona lajien levinneisyystietojen ja elinympäristövaatimusten perusteella. Mikäli asiantuntija-arvion perusteella laji mahdollisesti esiintyy alueella ja lajille voi kohdistua vaikutuksia, tarvittava pohjatieto vaikutusten arviointia varten on hankittava maastoselvityksen avulla. Hankealueen itäosan rajan tuntuman olevien lampien viitasammakkotilanne on selvitettävä, mikäli hankkeesta kohdistuvat vaikutuksia näille lammille.

Riippuen hankkeen tarkemmasta suunnittelusta voi olla tarpeellista selvittää ekologinen yhteystarve hankealueen lävitse.

Hankealue B-1

Suunnittelutarveratkaisun hakemussuunnitelman mukaan suunnittelualueesta suurin osa koostuu vanhasta käytöstä poistuneesta kaivosalueesta, jolla ei ole enää luontoarvoja. Yleisesti ottaen voidaan todeta, että luontotyyppit ovat voimakkaasti muuttuneet luonnontilaisesta pitkään jatkuneen metsätalouskäytön ja ojituksen myötä.

ELY-keskus toteaa, että hankkeen vaikutusalueelle tulee tehdä maastotöihin perustavia luontoselvityksiä etenkin kasvillisuuden, luontotyyppien ja linnuston osalta alueen luontoarvojen ja perustilan selvittämiseksi, mikäli alueelta ei ole olemassa ajankohtaista luontotietoa.

Etenkin entisen kaivosalueen reuna-alueilla sijaitsevat metsiköt ja peltoalueiden reuna-alueiden lajisto ja luontotyyppit on selvitettävä. Linnustoselvitykset tulisi ulottaa myös kaivosalueelle ja selvittää pensoittuneiden alueiden pesimälajistoa.

Ympäristönsuojeluyksikkö

Rikastushiekka-alueen pintavesien poisto perustuu sulkemissuunnitelman mukaan olennaisesti kasvillisuuden aiheuttamaan veden haihtumiseen, koska alueet on muotoiltu

koveriksi. Lähinnä ainoastaan rankkasateilla sekä lumen sulamisaikaan koverien alueiden keskellä oleviin dekantointikaivoihin valuu pintavaluntana runsaammin vettä. Rikastushiekka-alueen peittorakenteiden ja kasvipeitteen tarkoitus on vähentää huleveden imeytymistä rikastushiekkatäyttöön mahdollisimman paljon. Mikäli haihtuminen vähenee aurinkovoimalan rakentamisen vuoksi, pintarakenne ei tällöin toimi kuten on suunniteltu. Tällöin on mahdollista, että vesi jää ajoittain seisomaan koverien alueiden keskelle ja veden imeytyminen rikastushiekkaan lisääntyy. Tällöin lisääntyy myös rikastushiekasta pois suotautuvan, mahdollisesti haitta-aineilla pilaantuneen pohjaveden määrä. Tulisi selvittää tarkemmin, muuttaako aurinkovoimalan rakentaminen kasvillisuuden aiheuttamaa veden haihtumista. Mikäli haihtuminen vähenee paneelien varjostavan vaikutuksen takia merkittävästi ja sen seurauksena pintarakenteet eivät toimi suunnitellulla tavalla, ei aurinkovoimalaa voi rakentaa.

Jarosiittialueelle ei ole mahdollista rakentaa paneeleja eikä mitään niiden tukitoimintoja. On mahdollista, että jarosiitti joudutaan jossain vaiheessa kaivamaan kokonaan ylös maasta, mikäli tarkkailussa osoittautuu, että jarosiittialueelta suotautuva pohjavesi ei ala riittävästi puhdistumaan nikkelistä. Mahdollisen kaivutyön turvallisen suorittamisen vuoksi jarosiittialueen reunoille on jätettävä riittävän laaja suoja-alue, jonne ei rakenneta paneeleja eikä niiden tukitoimintoja. Hankkeesta vastaavan on selvitettävä suoja-alueen tarvittava laajuus hankkeen jatkosuunnittelussa.

Ympäristöluvan nro 125/2014/1 lupamääräyksen 54d mukaan ”luvan saajan on tehtävä yksityiskohtainen suunnitelma likaantuneiden vesien johtamisesta ja käsittelystä kaivostoiminnan päättymisen jälkeisenä aikana ja toimitettava se hakemusasiana aluehallintovirastoon yhdessä ympäristönsuojelulain 90 §:n 3 momentin mukaisen toiminnan lopettamista koskevien velvoitteiden määrittämisestä koskevan hakemuksen kanssa.” Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesistöyksikkö valmistelee hakemusta tällä hetkellä yhdessä konsultin kanssa. Tällä hetkellä ei voi lainkaan ennakoida, mitä velvoitteita aluehallintovirasto myöhemmin päätöksessään antaa toiminnan lopettamiseen sekä vesienkäsittelyyn liittyen. Mikäli tulevat velvoitteet ovat ristiriidassa aurinkovoimalan kanssa, voi se johtaa aurinkovoimalan osittaiseen purkamiseen tai siirtämiseen. Aurinkovoimala rakennetaan tässä tapauksessa toiminnanharjoittajan omalla riskillä.

Mikäli aurinkovoimala rakennetaan, se ei saa haitata nykyisen vesienkäsittelyn toimintaa eikä nykyistä tarkkailua. Myös Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES:n mahdollinen kaivospiirin lakkauttamispäätös saattaa aiheuttaa tulevaisuudessa sellaisia velvoitteita, mitä ei voi tässä yhteydessä ennakoida. Asiassa on pyydetty kannanotto TUKES:ita.

Tarkempien kommenttien antamiseksi täytyisi tietää tarkemmin yksittäisten paneelirivistöjen sijoittumiset, niiden perustamistapa eri alueilla sekä tukitoimintojen (tiet, huoltoalueet, kaapelilinjat, muuntamot jne.) tarkempi sijoittuminen.

Hankealueella on myös pilaantuneita maita. Tällä hetkellä ei vielä voida sanoa, tuleeko pilaantuneisuutta puhdistaa ja jos tulee, niin miltä alueilta ja mihin tasoon. Asia on toistaiseksi selvitettävänä ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikössä.

ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikössä on lausuttavana parhaillaan lupamääräyksen 54g mukaiset sulkemistoimenpiteet. Toimenpiteet hyväksytään tehdyksi, kun ympäristönsuojeluyksikkö on todennut tehtyjen rakenteiden täyttävän niille asetetut vaatimukset. Hankkeen mahdollisella toteuttamisella ei saa estää olemassa olevien ympäristölupapäätösten noudattamista millään osin.

Vesistöyksikkö

Hituran kaivosalueella on louhittu ja rikastettu nikkelpitoista malmia vuosina 1970–2013. Kaivosyhtiö Belvedere Mining Oy:n hakeuduttua konkurssiin vuonna 2015 Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on ympäristönsuojelulain valvontaviranomaisena tehnyt 11.5.2016 päätöksen Hituran kaivoksen sulkemistoimenpiteistä. Päätöksen mukaisesti ELY-keskus on teettänyt toimintaa koskevassa ympäristöluvassa toiminnanharjoittajan velvollisuudeksi asetetut kaivannaisjätealueiden sulkemistoimenpiteet vuosina 2017–2022, koska kaivosyhtiö Belvedere Mining Oy:n konkurssipesä on ollut varaton ja kykenemätön vastaamaan velvoitteistaan. Ympäristönsuojelulain valvontaviranomaisen ja sulkemisen toteuttamisen tehtävät on ELY-keskuksessa eriytetty. Sulkemistöiden tilaajana on toiminut Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesistöyksikkö. Vesistöyksikön lausuntopyyntö Hituran kaivoksen sulkemistoimenpiteiden ja laadunvalvonnan luvanmukaisuudesta on vireillä ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikössä.

Vedenkäsittely, patoturvallisuustarkkailu ja vesitarkkailu jatkuvat Hiturassa toistaiseksi ELY-keskuksen toimeksiannoissa. Kaivoksen vedenkäsittelyyn ja vesienhallintaan liittyen rikastushiekka-alueella eli hankealueella A liikutaan päivittäin. Vesinäytteitä otetaan säännöllisesti tarkkailuohjelman mukaan mm. rikastushiekka-alueelta, avolouhoksesta, sivukivialueilta tulevista vesistä ja kaivoksen lähiympäristön pohjavesiputkista. Hankealueilla olevat seurantaputket tulee säilyttää ja putket tulee pystyä tarvittaessa myös huuhtelemaan. Kaivosalueen vesienjohtamisjärjestelyitä ei saa

muuttaa (mm. kaivot, rummut, ojat, putket, jätealueiden pinnanmuodot). Vedenkäsittelyn, vesienhallinnan ja vesienjohtamisjärjestelyiden hoidon ja kunnossapidon vaatima tila ja kulkuyhteydet on säilytettävä.

Hankkeen suunnittelussa on huomioitava, että rikastushiekka-allas 1:llä ja 2:lla viivytetään pintavesiä lähinnä ojustossa sade- ja sulamisjaksoilla. Entinen palautusvesiallas toimii hulevesien tasausaltaana ja siinä on aina vettä. Rikastushiekka-allas 1:llä esiintyy muutaman hehtaarin alalla haitallista vieraslajia, lupiinia. Hituran 2. vaiheen sulkemisurakkaan liittyvä lupiinin torjunta jatkuu mahdollisesti vielä urakan takuuajan päättymisen jälkeen sulkemisurakoitsijan Nyab Finland Oy:n toimesta. Urakan takuu-aika päättyy 7.9.2023.

Jätealueiden peittorakenteille ei saa aiheutua vaurioita, eikä eroosio tai veden imeytyminen maaperään saa lisääntyä. Rikastushiekka-alueella peittorakenteiden alueet on pidettävä puuttomina ja pensaattomina, ettei syvä juuristo lisää veden imeytymistä tiivistyskerroksen läpi. Rikastushiekka-alueella ja sivukivialueilla peittorakenteiden alueet on pidettävä nurmetettuina pölyämisen estämiseksi. Jarosiittialueelle ei saa rakentaa.

ELY-keskuksella on oikeus tehdä alueella kaivoksen sulkemisen ja tarkkailun kannalta tarpeellisia toimenpiteitä ja mahdollisia muutostöitä korvauksetta. Tällä hetkellä ELY-keskuksella ei ole tiedossa sulkemiseen liittyviä muutostöitä rikastushiekka-alueella (hankealue A) eikä sivukivialueilla (hankealue B-1). Avolouhoksen ympäristöön sekä avolouhoksen ja Kalajoen väliselle alueelle on mahdollisesti vielä tulossa vesienjohtamisjärjestelyihin liittyviä muutostöitä. Louhosta saatetaan käyttää tulevaisuudessa osana kaivoksen vedenpuhdistusta, mutta sitä ei vielä ole suunniteltu tarkemmin. Jos avolouhokseen johdetaan tulevaisuudessa vesiä rikastamon suunnasta, se tapahtuu todennäköisesti olemassa olevia ojia pitkin tai putkituksena nykyisten teiden varsia pitkin. Louhokseen on olemassa olevat juoksutusyhteydet rikastushiekka-alueelta ja vedenkäsittelylaitokselta.

Hituran rikastushiekka-altaiden ja selkeytysaltaan padot on luokiteltu patoturvallisuuslain mukaisesti 2. luokan padoiksi ja palautusvesialtaan padot 3. luokan padoiksi. Patoturvallisuustarkkailu jatkuu toistaiseksi tarkkailuohjelman mukaan. Selkeytys- ja palautusvesialtaan patoja on purettu sulkemistöiden yhteydessä. ELY-keskuksen vesistöyksikkö on esittänyt patoturvallisuusviranomaiselle kaikkien allasalueen patojen luokituksen poistamista. Luokittelupäätöstä ei ole vielä saatu, mutta alustavan suullisen tiedon mukaan rikastushiekka-altaiden padot olisivat jäämässä luokittelun piiriin. Lisäksi rikastushiekka-alue on

kaivoksen ympäristöluvassa luokiteltu suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaksi kaivannaisjätealueeksi.

ELY-keskuksella on tarkoitus jättää yhdessä Belvedere Mining Oy:n konkurssipesän kanssa aluehallintovirastoon kaivoksen toiminnan lopettamista koskevien velvoitteiden määräämistä koskeva lupahakemus. Hakemukseen sisältyy mm. koko kaivosaluetta koskeva vesienkäsittelysuunnitelma sulkemisen jälkeisenä aikana. Samassa yhteydessä tarkastellaan myös, aiheuttaako rikastushiekka-alue enää suuronnettomuuden vaaraa. Hakemuksen jättämisen arvioitu aikataulu on vuosien 2023–2024 aikana. Hankealueen B-1 vieressä sijaitseva avolouhos lähiympäristöineen on sortumavaarallista aluetta ja se on aidattu. Avolouhoksen täytyminen on kesken ja uusia sortumia tapahtuu koko ajan. Louhoksen vesipinta on tällä hetkellä noin 11 metriä Kalajoen vesipintaa alempana ja nousee noin sentin päivävauhtia. Pintavesien lisäksi louhokseen virtaa pohjavettä. Louhoksen ympäristön pohjavesipinta on vielä alentuneena ja tulee nousemaan louhoksen täytyessä, mikä voi vaikuttaa mm. peltojen kantavuuteen. Louhoksen täytyttyä virtaus kääntyy kohti Kalajokea. Louhoksen vesipinnan arvioidaan nousevan lähelle Kalajoen vesipinnan tasoa. Hankealueella B-1 sivukivialueiden ja avolouhoksen välissä on kaksi maanottoaluetta, joista on otettu pintamaata ja savea kaivoksen sulkemistöihin. Maanottoalueet ovat nykyään vesialueita.

Avolouhosta ympäröivä peltoalue on pengerrytetty ja pellot kuivatetaan pumppaamalla. Kalajoen tulvapenger ja pumppaamo ovat ELY-keskuksen kunnossapidettäviä. Hankealue B-1 sijoittuu osin Kalajoen tulva-alueelle, jonne keskimäärin kerran 20 vuodessa toistuva tulva nousee.

Hankealueella B-1 kiillegneissikasan ja avolouhoksen vieressä ns. kolmijalan alueella maaperässä on öljyä. PIMA-selvitysten perusteella öljystä ei arvioida aiheutuvan ympäristöriskiä nykyisellään eikä veden noustessa avolouhoksessa. Vesistöyksikön lausuntopyyntö PIMAselvityksistä on vireillä ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikössä. Öljyesiintymä jatkuu osittain kiillegneissikasan alle. Lähiympäristöön asennetuista tarkkailuputkista ei ole toistaiseksi saatu vesinäytteitä, koska ne ovat vielä kuivia pohjaveden ollessa alentuneena. Kolmijalan alueella on myös Feasib Consulting Oy:n vedenkäsittelymateriaalien testialue, missä on käynnissä tutkimushankkeita.

Hakemussuunnitelmasta B-1 ja aluepiirustuksesta B ilmenee, että osalla läjitysalueesta on tarkoitus tehdä maansiirtotöitä alueen muotoilemiseksi aurinkopuistolle sopivaksi. Sivukivialueilla peittorakenteet on tehty lähinnä tasannealueille ja jyrkät luiskat on jätetty peittämättä. Suljetuilla sivukivialueilla ei tule tehdä maansiirtotöitä. Kasojen kaivaminen ja muotoilu rikkoo

peittorakenteet ja lisää jätealueelta liukenevien haittaaineiden, kuten nikkelin, kuormitusta ympäristöön. Sivukivikasat ovat lohkareisia ja niissä voi syntyä rapautumisen ja eroosion myötä painumia ja syöpymiä. Jyrkissä luiskissa voi tapahtua paikallisia sortumia.

Kaivoksen sulkemisen näkökulmasta hankkeiden toteuttamiselle ei ole estettä, kunhan edellä mainitut asiat huomioidaan. Hankealueiden lopulliset rakenne- ja sijoitussuunnitelmat sekä tarkennetut asemapiirroksot on hyväksyttävä ELY-keskuksessa.

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue lausuu hankkeesta seuraavaa.

Aluepiirustus B:ssä on havaittavissa, että aurinkopaneeleja on tulossa aivan maantien 7630 (Järvikyläntie) varteen Malmittien liittymän itäpuolelle. Karkeasti kartalta mitattuna näyttää siltä, että osa aurinkopaneeleista sijoittuisi maantien suoja-alueelle. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue muistuttaa, että maantien suoja-alue ulottuu kyseisellä maantiellä 20 metrin etäisyydelle maantien ajoradan keskilinjasta, eikä hyväksy paneelien sijoittamista maantien suoja-alueelle. Myös esimerkiksi rakennukset ja muuntamot tulee sijoittaa maantien suoja-alueen ulkopuolelle.

Mikäli aurinkovoimapuiston rakentaminen vaatii esimerkiksi liittymien parantamista, laajentamista tai uutta liittymää maantien varrella, tulee rakentajan hakea ELY-keskuksesta liittymälupaa. Lisätietoa asiasta löytyy: <https://www.ely-keskus.fi/liittymat>. Jos maantien tiealueelle on tarvetta sijoittaa uusia kaapeleita, johtoja tai putkia, sitä varten tarvitaan lupa, jota voi hakea Pirkanmaan ELY-keskuksesta. Lisätietoa: <https://www.elykeskus.fi/kaapelit-johdot-ja-putket-tiealueella>. Mahdollisten maanteiden tiealueille tehtävien muutosten suunnitteluun voidaan edellyttää suunnittelulupaa, jonka myöntää tarvittaessa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue. Kaikkiin maanteillä tehtäviin töihin tulee hakea työlupa Pirkanmaan ELY-keskukselta. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue pitää tärkeänä, että erityisesti lähelle maanteitä sijoitettavien paneelien osalta kiinnitetään huomioita niiden häikäisyn ehkäisyyn. Paneelit eivät saa aiheuttaa häikäisyä maantiellä liikkujille.

Aurinkovoimapuistoaluetta ympäröivä aita tulee sijoittaa kiinteistöllä alueen rajoittuessa maantiehen 1 metrin päähän kiinteistön rajasta. Aidan tulee vastata riista-aitaa (korkeus 2 m). Liittymien kohdalla aidassa tulee olla portti.

Mikäli aurinkovoimapuistoa rakennettaessa hankealueelle on tarpeen kuljettaa paljon esimerkiksi maa-aineksia hankealueen

ulkopuolelta, tulee kuljetuksista aiheutuvia vaikutuksia pyrkiä vähentämään kuljetusreitin varrella olevan asutuksen näkökulmasta. On tärkeää tunnistaa liikenneturvallisuuden tai liikenteen sujuvuuden näkökulmasta mahdolliset ongelmalliset paikat.

Kuljetuksia suunniteltaessa tulee kuljetusreitillä huomioida maanteiden osalta mahdolliset siltojen paino- ja korkeusrajoitukset sekä teiden painorajoitukset ja kunto. Kuljetusten ajoittuminen kelirikkoaikaan vaikuttaa merkittävästi tieverkon vahvistustarpeeseen. Hankkeen aiheuttaman liikenteen vaikutukset tiestön ja siltojen kantavuuteen tulee arvioida sekä määrittää mahdolliset rakentamis-, vahvistamis- ja parantamistarpeet sekä mahdolliset liittymien ja kaarteiden leventämistarpeet. Parantamistarpeiden arvioinnissa on huomioitava hankealueen ohella myös aluetta ympäröivä, kuljetuksiin käytettävä tiestö. Mikäli maanteiden osalta rakenteiden vahvistamiselle tai liittymien parantamistoimille todetaan tarvetta, niiden suunnitteluun ja niihin liittyvien suunnitelmien käsittelyyn tulee varata riittävästi aikaa. Toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella yhdessä niistä vastaavien viranomaistahojen (ELY-keskus tai Väylävirasto) kanssa. Tarvittaessa tulee pyytää hyvissä ajoin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueelta ennakkolausuntoa teiden ja siltojen kantavuuksista kuljetusreittien osalta.

Yhteenveto

ELY-keskuksen näkemys on, että hankkeiden YVA-tarveharkinta tulee olla ratkaistu ennen kuin suunnittelutarveratkaisusta päätetään.

ELY-keskus korostaa, että tässä lausunnossa mainitut tarvittavat selvitykset ja vaikutusten arvioinnit tulee olla tehty ennen kuin suunnittelutarveratkaisusta päätetään.

Hankkeesta tulee pyytää lausunnot voimajohtojen omistajilta ja Tukes:lta.

ELY-keskus toteaa, ettei jarosiittialueelle saa rakentaa ja hankkeesta vastaavan on selvitettävä suoja-alueen tarvittava laajuus hankkeen jatkosuunnitteluun. Myöskään suljetuilla sivukivialueilla ei tule tehdä maansiirtotöitä. Jätealueiden peittorakenteille ei saa aiheutua vaurioita, eikä eroosio tai veden imeytyminen maaperään saa lisääntyä.

Vedenkäsittelyn, vesienhallinnan ja vesienjohtamisjärjestelyiden hoidon ja kunnossapidon vaatima tila ja kulkuyhteydet on säilytettävä. ELY-keskuksella on oikeus tehdä alueella kaivoksen sulkemisen ja tarkkailun kannalta tarpeellisia toimenpiteitä ja mahdollisia muutostöitä korvauksetta.

ELY-keskus toteaa, ettei se voi ottaa kantaa tässä vaiheessa hankkeen kaikkiin vaikutuksiin tai miten hanke vaikuttaa kaivokselle tehtyihin ympäristöluvan mukaisiin sulkemistoimenpiteisiin tai luvan edellyttämiin valvontatoimiin alueella.

ELY-keskus edellyttää kaivoksen sulkemistoimien turvaamiseksi, että hankealueiden lopulliset rakenne- ja sijoitussuunnitelmat sekä tarkennetut asemapiirroksot on hyväksyttävä ELY-keskuksessa ennen hankkeen toteuttamista. Hankkeen mahdollisella toteuttamisella ei saa estää olemassa olevien ympäristölupapäätösten noudattamista milteen osin.”

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on lausunut lausunnossaan seuraavaa:

”Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on vastaanottanut Nivalan kaupungin lausuntopyynnön suunnittelutarveratkaisusta aurinkovoimalan rakentamiseen Hituran kaivosalueelle hankealueelle B-1.

Tukes antaa tämän lausunnon vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyä ja varastointia valvovana viranomaisena. Tukesin kaivosryhmä on tarvittaessa erikseen yhteydessä vanhan kaivosalueen hyödyntämisen osalta. Tukesin kemikaaliturvallisuuslain mukaisista lupa- ja valvontakohteista suunnittelualueen läheisyydessä on Orica Finland Oy:n pysyvä räjähdevarasto, joka sijaitsee alueen Hitura B-1 pohjoisimman osan ja Kalajoen välisessä alueella. Kohteen konsultointivyöhykkeeksi Tukes on määritellyt 1,5 km. Etäisyyttä alueen Hitura B-1 rajalle on hieman yli 400 metriä ja lähimpiin suunniteltuihin aurinkopaneeleihin noin 500 metriä.

Räjähteiden varastointia koskevissa säädöksissä ei ole määritelty yksiselitteistä suojaetäisyyttä räjähdevarastosta aurinkovoimaloihin. Yksittäiseen asuttuun rakennukseen tai muuhun tehtaaseen kuin vaarallisten kemikaalien laajamittaiseen tuotantolaitokseen etäisyys Orica Finland Oy:n räjähdevarastosta tulee säädösten mukaan olla 597 metriä. Tukes katsoo, että tälle etäisyydelle räjähdevarastosta ei tule sijoittaa pysyviä työpaikkoja tai esimerkiksi räjähdevaraston toimintaan liittymättömiä tauko- ja huoltotiloja. Teknisiä rakenteita, kuten aurinkopaneeleita voi olla mahdollista sijoittaa suojaetäisyyttä lähemmäksi varastoa. Muita huomioitavia asioita alueen suunnittelussa ovat aurinkovoimalasta mahdollisesti aiheutuvan tulipaloriskin ja tulipalon leviämisen hallinta, rakentamisen aikainen turvallisuus sekä räjähdevaraston liikenteen kuten räjähdekuljetusten turvallisuus. Mahdollisia riskejä kannattaa arvioida myös alueella toimivien eri osapuolten kesken.”

Hankkeen vaikutukset maisemaan ja naapureihin

Rakennuspaikka on noin 180 hehtaarin suuruinen useasta tilasta ja määräalasta Nivalan Järvikylällä vanhalla rikastushiekka-altaalla ja sen lähiympäristössä Alue on ollut pääasiassa kaivos- ja osittain metsätalouskäytössä. Rakentaminen vaatii puuston poiston metsäalueella. Lähinaapurit sijaitsevat hankealueen välittömässä läheisyydessä.

Kaavoitustilanne

Suunnittelualueella ei ole voimassa yleis- tai asemakaavaa. Alueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan 1. 2. ja 3. vaihemaakuntakaava. Maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu maaseudun kehittämisen kohdealueelle. Kaavamääräyksissä mainitaan: *Merkinnällä osoitetaan ylikunnallisia maaseutualueita, joilla kehitetään erityisesti maatalouteen ja muihin maaseutuelinkeinoihin, luonnon- ja kulttuuriympäristöön sekä maisemaan tukeutuvaa asumista, elinkeinotoimintaa ja virkistyskäyttöä. Vyöhykkeillä on tarvetta kehittää kuntien yhteistyöllä yhtenäisiä suunnitteluperiaatteita.*

Suunnittelumääräyksistä todetaan: *Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota luonnon ja ympäristön kestäväan käyttöön, maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toimintaedellytyksiin, maiseman hoitoon, vesistön vedenlaadun turvaamiseen ja ulkoilureittien kehittämiseen.*

Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä tulvan aiheuttamat rajoitukset rakentamiselle. (Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava).

Maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle *Malisjokivarren kulttuurimaisema* (Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2013–2015). Suunnittelumääräyksissä todetaan: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä on otettava huomioon alueen ominaispiirteet sekä maisema- ja kulttuuriarvot. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot. Maisema-alueella tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä. Uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeutumiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan.*

Hankkeen vaikutukset

Vaikutukset kaavoitukselle ja alueiden käytön muulle järjestämiselle
Hankkeella ei ole merkittäviä vaikutuksia kaavoitukselle tai alueiden käytölle.

Maisemalliset vaikutukset ja vaikutukset luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilymiseen.

Suunnitellulla hankkeella on maisemallisia vaikutuksia hankkeen lähialueelle. Huomioiden hankkeen sijoittuminen arvokkaan maisemaalueen reuna-alueelle ja korkeusasemaltaan Järvikyläntien korkotason yläpuolella vanhalle rikastushiekka-altaalle, suunniteltu hanke ei kuitenkaan todennäköisesti merkittäväällä tavalla vaikeuta erityisten kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä.

Vaikutukset yhdyskuntakehitykselle

Aurinkopuistoa ei ole tarpeen liittää vesijohtoon tai viemäriin.

Hankealueelle B1 on tarkoitus rakentaa sähköasema, johon aurinkovoimala liitetään. On mahdollista, että sähköverkkoa joudutaan vahvistamaan.

Mikäli aurinkovoimapuiston rakentaminen vaatii esimerkiksi liittymien parantamista, laajentamista tai uutta liittymää maantien varrella, tulee rakentajan hakea ELY-keskuksesta liittymälupaa.

Ratkaisuvalta

Maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n 5 momentin mukaan rakennusluvan myöntämiselle säädettyjen edellytysten olemassaolon suunnittelutarvealueella ratkaisee rakennuslupamenettelyn yhteydessä tai erillisessä menettelyssä kunnan päättämä viranomainen.

Nivalan kaupungin hallintosäännön mukaan tekninen lupajaos päättää rakennusluvan edellytyksistä suunnittelutarvealueella.

Sovelletut oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n mukaan suunnittelutarvealueella tarkoitetaan aluetta, jonka käyttöön liittyvien tarpeiden tyydyttämiseksi on syytä ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin, kuten teiden, vesijohdon tai viemäriin rakentamiseen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n 1 momentin mukaan sen lisäksi mitä rakennusluvan edellytyksistä muutoin säädetään, rakennusluvan myöntäminen 16 §:ssä tarkoitetulla suunnittelutarvealueella, jolle ei ole hyväksytty asemakaavaa, edellyttää, että rakentaminen 1) ei aiheuta haittaa kaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle; 2) ei aiheuta haitallista yhdyskuntakehitystä; ja 3) on sopivaa maisemalliselta kannalta eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista.

Rakentamisessa on mahdollisuuksien mukaan säästettävä arvokkaita kasvillisuuden reunavyöhykkeitä, luonnon merkittäviä

kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä kuten siirtolohkareita, kauniita yksittäispuita, jne.

Esittelijä

Vt. rakennustarkastaja Ojala Ari

Päätösesitys

Suunnittelutarveratkaisu jätetään pöydälle lisäselvityksiä varten. Lisäksi YVA-tarveharkinta tulee olla ratkaistu ennen kuin suunnittelutarveratkaisusta päätetään.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

OTE:

Hakija, POP ELY-keskus, vt. rakennustarkastaja

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite42	Hakemus B-1-alue
Liite43	Peruskarttaote B-1
Liite44	Aluepiirustus B-1
Liite45	Hakemussuunnitelma B-1-alue
Liite46	Lausunto arkeologia B-1-alue Pohjois-Pohjanmaan museo
Liite47	Lausunto rakennettu kulttuuriympäristö Pohjois-Pohjanmaan museo, alue A ja B-1
Liite48	Lausunto Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, alue A ja B-1
Liite49	Lausunto TUKES alue B-1
Liite50	Lausunto kaavoittaja B-1-alue
Liite51	Lausunto ympäristösihteeri B-1-alue

Oheismateriaali

Otsikko

Esisopimus kiinteiston kaupasta Belvedere Mining Oy konkurssipesä, ei julkinen JulkL 7 §

Esisopimus kiinteiston kaupasta Poikkimäki, ei julkinen JulkL 7 §

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	68
Tekninen lupajaos	§ 56	29.08.2023	

Viranhaltijapäätökset

Teklupaj 29.08.2023 § 56

38/00.01.01.01/2023

Oheismateriaali: Vt. rakennustarkastajan viranhaltijapäätökset ajalta 12.6.-23.8.2023, vt. ympäristösihteerin viranhaltijapäätökset 3-4/2023

Toimialajohtajan esitys

Toimielin merkitsee yllämainitut asiat tietoon saaduiksi ja samalla toteaa, että kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta ei ole käytetty.

Päätös

Asiat merkittiin tietoon saaduiksi ja samalla todettiin, että ei ole käytetty kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta.

Oheismateriaali

Otsikko

Peab meluilmoitus 8/23-7/24

Eläinsuojan ilmoituspäätös Vähäsöyrinki-Vitakoski

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 12.6.2023

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 13.6.2023

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 19.6.2023

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 20.6.2023

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 21.6.2023

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 27.6.2023

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 9.8.2023

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 8.8.2023

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 9.8.2023

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 10.8.2023

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 11.8.2023

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 15.8.2023

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 17.8.2023

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 21.8.2023

Julkipanoon rakennustarkastajan päätökset 22.8.2023

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	69
Tekninen lupajaos	§ 57	29.08.2023	

Tiedoksiantoasiat

Teklupaj 29.08.2023 § 57

Oheismateriaali: Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös 1221/2023

Valmistelija

Vt. rakennustarkastaja p. 040 344 7250

Pohjois-Pohjanmaan hallinto-oikeuden päätös 1221/2023

Toimialajohtajan esitys

Päätös

Lupajaos merkitsee yllämainitut asian tietoon saaduksi.

Asia merkittiin tietoon saaduksi.

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	70
------------------	------------	---	----

Tekninen lupajaos	§ 58	29.08.2023
-------------------	------	------------

Muut asiat

Teklupaj 29.08.2023 § 58

Muut mahdollisesti esille tulevat asiat.

Päätös

Katselmustoimikunta pitää syksyn katselmuksen 6.10.2023 alkaen klo 9.00.

Muita asioita ei tullut esille.

NIVALAN KAUPUNKI	PÖYTÄKIRJA	6	71
------------------	------------	---	----

Muutoksenhakuohje koskee pykäliä: § 48, § 49, § 50, § 54, § 55, § 56, § 57, § 58

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Nivalan kaupungin kirjaamosta:

**Nivalan kaupunki, kirjaamo
Kalliontie 15, 85500 Nivala
sähköpostilla: kirjaamo@nivala.fi**

Pöytäkirjan nähtävilläolo: Kirjaamossa ja kaupungin verkkosivuilla
31.08.2023

Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 51, § 52, § 53**Hallintovalitusosoitus hallinto-oikeudelle, tavallinen tiedoksianto****VALITUSOSOITUS**

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Tähän päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomaisen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän/xx päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Päätöksen katsotaan tulleen *viranomaisen* tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianomaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle

Postiosoite: PL 189 90101 Oulu
Käyntiosoite: Isokatu 4, 3.krs 90100 Oulu
Sähköpostiosoite: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
Faksinumero: 0295642841
Puhelinnumero: 0295642800

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- 3) vaatimusten perustelut;
- 4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- 1) valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;

2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;

3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Nivalan kaupungin kirjaamosta.

**Postiosoite: PL 10, 85501 Nivala
Käyntiosoite: Kalliontie 15, 85500 Nivala
Sähköpostiosoite: kirjaamo@nivala.fi
Puhelinnumero: 0403447211**

**Kirjaamon aukioloaika on maanantaista-torstaihin klo 9-15
perjantaina klo 9-14.**